Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

היינט 10 זייטן | פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 55 | Łódź, Niedziela, 5 marca 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ז' אדר תרצ"ג | № 55

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

היינט-וואהלען אין דייטשלאנד

טעראר און אונגעוועהנליכע רעפרעסיעס. — היטלער פאהרט ארום. — נעכטען איז ער אדורכגעפלויגען פוילען

היטלעריסטען רייסען זיך ארויסצוקוילען יודען

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע, ארומרעדענדיג די היינטיגע וואהלען אין דייטשלאנד בעטאָנט, אַז צוליב'ן טעראָר און דעם בעגרענ'צען פון די בירגערליכע פרייהייטען דורך היטלערן, וועלען די וואַהלען נישט געבען די ריכטיגע שטימונגען, וואָס הערשען אין דייטשלאַנד.

די ווילדע שכטע יודען

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע איז מודיע אויספיהרליך וועגען אַ געפּלאַנטע שחיטה אויף יודען אין בערלין. ווי די צייטונגען דערוויסען זיך, זאָל די שחיטה פאָרקומען אין דער נאַכט פון שבת אויף זונטאָג.

„דיילי העראָלד“ שטעלט פעסט, אַז לויט די אויטאָריטאַטיווע אינפאָרמאַציעס, וועלכע די רעדאַקציע בעזיצט, — מאַכען די היטלעריסטען ערנסטע פאָרבעריייטונגען, אַז דער פאָגראָם אויף יודען זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אין דער גאַנצער בריט.

די איוועגד-בלעטער ברענגען אַ ידיעה פון דער „רייטער“-אַגענטור, אַז עס זענען אַרעסטירט געוואָרען 20 פערזאָן, וועלכע מ'איז חושד אין צוגריטען אַנ'אַטענטאַט אויף היטלערן און זיין לייטע. די ענגלישע פרעסע גיט צו, אַז די אַרעסטען זענען פאָרגעקומען אין שייכות דערמיט, וואָס די היטלעריסטען מוזען זיך זוכען געכשר'טע מיטלען אויף אַדורכצופיהרען זייער געפּלאַנטען פאָגראָם.

די ידיעה פון „דיילי העראָלד“ האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען איינדרוק, ווייל די צייטונג גיט צו, אַז זי איז אינפאָרמירט פון אויטאָריטאַטיווע ספערען, ד. ה. פון רעגירונגס-קרייזען.

דער איינדרוק אין דער וועלט

פּאַריז, 4 (ספ. טעל.).

„האַוואַס“ טיילט מיט פון בערלין, אַז זייט דער איצטיגער רעזשים איז געקומען צו דער מאַכט, האָט זיך די אַנטיסעמיטישע פּראָפּאַגאַנדע פערשטאַרקט, און די יודישע געזעלשאַפטען האָבען אָפּציעל געמוזט פּראָטעסטירען ביי די מאַסגעבענדע ספערען.

פיל פון די יודישע אינטעליגענץ האָבען בעקומען דראָהונגס-בריף. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, האָבען פיל יודען פערלאָזט זייערע וואוינונגס-פּלעצער, אָדער פערלאָזט דייטשלאַנד. ווי מען איז אינפאָרמירט, האָט דער בעריהמטער געלעהרטער אַלבערט איינשטיין מיטגעטיילט זיינע פריינד אין דייטשלאַנד, אז ער וועט קיין דייטשלאַנד זיך נישט צוריקקעהרען.

איבערהויפּט הערשט אין די יודישע קרייזען אַ געדריקטע שטימונג.

יודישע קאנסולאטן

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שטימונג, אַז עס זאָלען פאָרקומען פּאָגראָמען אויף יודען, פערלאָזען די לעצטע מאַסענווייז דייטשלאַנד. אין דער גרעניץ-שטאָט זבאָנשין האָבען זיך פערזאַמעלט מעהרערע יודען, וועלכע פאָהרען קיין פוילען. אַלע פוילישע קאָנסולאַטען אין דייטשלאַנד זענען פול-געפּאַקט מיט אינטערעסאַנטען, וועלכע בעמיהען זיך מכוח וויזעס.

ארעסטען און ארעסטען

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

פאָריגע נאַכט זענען אין פערשידענע געגענדען פון שטאָט פאָרגעקומען געשלעגען און בלוטיגע צוזאַמענשטויסען, בעת וועלכע איינער איז גע'הרג'עט געוואָרען און עטליכע — שווער פערוואונדעט.

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן ביי-דערשינענעם דעקרעט פון פּרעזידענט הינדענבורג, האָט די טירינגער רעגירונג אַרויסגעגעבען אַ פערבאָט איינצוואָרדנען פערזאַמלונגען און עס איז אָפּגעשטעלט געוואָרען די גאַנצע קאָמוניסטישע פרעסע. עס איז אויך פערבאָטען געוואָרען דאָס פונאַנדערשפּרייטען און קלעבען אויפרופען און פּלאַקאַטען פון די ס. ד., פון אייזערנעם פראָנט און פון רייכסבאַנער.

די ס. ד. צייטונגען וועלען מוזען אומזיסט אָפּדרוקען אַלע רעגירונגס-מעלדונגען און אַנאָנסען.

עס איז פערבאָטען געוואָרען צו טראָגען די אָפּצייכנונגען און עמבלעמען פון די קאָמוניסטען, ס. ד., פון אַלע אַנדערע רעפּובליקאַנישע אָרגאַניזאַציעס, פון אייזערנעם פראָנט און רייכסבאַנער. עס ווערט פערבאָטען אַרויסצוהענגען רויטע פעהנער.

אַלע אַעראָפּלאַנען, אויטאָמאָבילען און מאָטאָציקלען, וואָס געפינען זיך אין לאַנד, מוזען אויף יעדען פערלאַנג געשטעלט ווערען צו דער דיספּאָזיציע פון דער לאַנד-רעגירונג און אָרטיגער מאַכט.

ביז איצט זענען שוין אין טירינגען אַרעסטירט געוואָרען פיר הונדערט קאָמוניסטישע טוער.

די באַדענער רעגירונג האָט מאָביליזירט דעם גאַנצען פּאָליציי-קאָרפּוס און זשאַנדאַמעריע און פּראָקלאַמירט די העכסטע מדרגה פון אַלאַרם גרייטקייט.

אין אויבער-רהיין און וועסטפאַליען זענען שוין אַרעסטירט געוואָרען 2050 מענשען.

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

דער פאָרזיצער פון דער היטלערישער פראַקציע פון פּריוסישען לאַנדטאַג האָט אויף אַ פערזאַמלונג אין קאַסעל דערקלערט, אַז זיין פראַקציע וועט פאָרדערן אַרויסצוגעבען אַ פערבאָט פאַר אַלע מלוכה-אָנגעשטעלטע צו געהערען צו דער ס. ד. פּאַרטיי.

שיסעריען און דער'הרג'עטע

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

אין דיסעלדאָרף און אין קעלן איז געקומען צו שיסעריען בעת היטלערישע דעמאָנסטראַציעס, די דעמאָנסטראַציעס זענען בעשאָסען געוואָרען דורך קאָמוניסטען. אין דיסעלדאָרף זענען פאַראַן 2 דער'הרג'עטע. 70 מאַן זענען אַרעסטירט געוואָרען. די צאָהל קרבנות אין קעלן איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

הויפט-רעדאקטאר פון בערלינער ס.ד. „פארווערטס“ שטאמפפער

איז אַרעסטירט געוואָרען

מען מוז אפדרוקען היטלער'ס רעדע

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

די טירינגישע רעגירונג האָט בעפוילען, אַז די גאַנצע סאָציאַליסטישע פּרעסע זאָל אויף דער ערשטער זייט אָפּדרוקען היטלערס רעדע אונטער'ן קעפּעל: „היטלערס רעדע געגען מאַרקסיזם“.

נייער דייטשער מיליטער-אטאקע אין מאסקווע

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

דער דייטשער מיליטער-אַטאַשע אין מאָסקווע פאָן קאָסטרינג איז אָפּגערופען געוואָרען. אויף זיין אָרט איז בעשטימט געוואָרען פּאָלקאָווניק האַרטמאַן, אַ היטלעריסט.

(ווייטער זעה 3 זייט).

ערב אטעקסטיל-שטרייק אין לאדז

די ארבייטער זאלען נישט ווארטען אויפ'ן רעזולטאַט פון דער ווארשאווער קאנפערענץ און פון מארגען אנהייבען א שטרייק

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פון די טעקסטיל-אַרבייטער-פעראיינען, צוריקצושטעלען דעם קאָלעקטיוון אָפּמאַך פון יאָהר 1928, איז אויך נעכטען ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די אַרבייטער-פעראיינען מיט פאָרשטעהער פון די פאַבריקאַנטען-פעראיינען.

נאָכן אויסהערען די פאָדערונגען פון די אַרבייטער - פאָרשטעהער, האָבען די פאָרשטעהער פון די פאַבריקאַנטען-פעראיינען איבערגעגעבען דעם אַרבייטס-אינספּעקטאָר אַנ'אויספיהרליכען בריף, אין וועלכען זיי ערקלעהרען די סיבות פאַרוואָס זיי קענען נישט איינגעהן אויף דער פאָדערונג וועגען צוריקשטעלען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך פון יאָהר 1928. דער בריף איז אונטערגעשריבען פון 4 לאָדזער פאַבריקאַנטען-פעראיינען.

צוליב דעם, וואָס די פאַבריקאַנטען זענען נישט געקומען, איז די קאָנפערענץ געפיהרט געוואָרען אָהן די פאַבריקאַנטען, און האָט געדויערט ביז 8 אָוונט אויף וועלכער די אַרבייטער-פאָרשטעהער האָבען ערקלעהרט, אז די פאַבריקאַנטען סאַבאָטירען די אַרבייטער-פעראיינען.

דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש האָט בעמערקט, אז אין אָנפאַנג האָבען ביידע צדדים אַרויסגעוויזען אַ גוטען ווילען, און צוליב דעם, וואָס ס'איז נישט געקומען צו קיין רעזולטאַט, וועלען די בעראַטונגען איבערגעפיהרט ווערען קיין ווארשא.

באַלד נאָך דער קאָנפערענץ, האָט דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר זיך גלייך געווענדעט צום הויפּט-אַרבייטס-אינספּעקטאָר קיין ווארשא, אויף וואָס דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר האָט בעקומען אַנ'אויפטראַג, צו רופען די פאַבריקאַנטען-פאָרשטעהער קיין ווארשא אין מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ אויפ'ן 8-טען ד. ח. וואו ס'וועט בעטראַכט ווערען דער ענין, ווי אַזוי וואָס גיכער צו פערענדיגען דעם איצטיגען צושטאַנד אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע.

נעכטען אָוונט איז אין לאָקאַל פון דער קריינז-קאָמיסיע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון צענטראַלען אויספיהר-קאָמיטעט פון די קלאַסען-טעקסטיל-פעראיין. נאָכ'ן בעריכט, וואָס עס איז אָפּגעגעבען געוואָרען וועגען דער פרייטאָג'דיגער קאָנפערענץ ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר איז פאָרגעקומען אַ לענגערע דיסקוסיע. אין רעזולטאַט פון דער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען: נישט צו וואַרטען אויפ'ן אויסגאַנג פון דער קאָנפערענץ, וועלכע עס פּראָיעקטירט זיך אויף מיטוואָך אין ווארשאַ, נאָר קומען צו דער הייגטיגער קאָנפערענץ פון פאַבריקס-דעלעגאַטען אין קינאָ אַשוויאַטאַווי מיט דעם פאָרשלאָג, צו דערקלערען אַנ'אַלגעמיינעם שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע פון מאָנטאָג פריה אָן.

די פאָדערונגען, וועלכע די אַרבייטער-טעקסטיל-פעראיינען שטעלען אַרויס זענען: שליסען אַנ'אָפּמאַך אויף די זעלבע בעדינגונגען פון 28-סטען יאָהר, איינפיהרען אַ 36-שעהדיגע אַרבייטס-וואָך א. אנד.

נאָך דער זיצונג פון צענטראַלען אויספיהרונגס קאָמיטעט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון קלאַסען - פעראיין מיט פערטרעטער פון כאַדעקישען טעקסטיל - פעראיין און „פּראַצאַ“. אויך די צוויי פעראיינען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אַ באַלדיגען שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

בעת דעם גאַנג פון שטרייק וועלען די דריי פעראיינען פיהרען יעדער די אַרבייט בעזונדער, מיט בעזונדערע שטרייק-קאָמיטעטען. נאָר אין פאַל פון נויטווענדיגקייט וועלען זיך די פעראיינען צווישען זיך פערשטענדיגען.

ווי מיר זעהען, שאַפט זיך איצט אין לאָדז אַנ'ערנסטע לאַגע. עס הייבט זיך אָן אַנ'אַלגעמיינער טעקסטיל-שטרייק.

זאל „פילהארמאניע״ נארוטאוויטש 20

מיטוואך, ד. 8. מערץ, 9 אווענט קומט פאר א איינמאליגער

ווארט = קאנצערט

פון די בעריהמטע וועלט-קינסטלער

אלא ליליט און וו. גאריק

מיט א נייעם פראגראם

קאמבינאציע פון ליד און שפיל, הומאר, און כאראקטער, לידער און פאלקס-סצענעס פון אמעריקאנער רעפערטואר, נעגער=לידער!

בײַ דער תּוּאנינא די אמעריקאנער קינסטלערין ראכעל רעי.

בילעטן פון 85 גר. ביז 4 זל. בײַ דער קאסע פון „פילהארמאניע״.

פערמיטלער-פערבאנד אין לאדז

בעקאנטמאכונג.

היינט, זונטאג, דעם 5-טען מערץ ד. י. 5 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר די

פייערליכע ערעפנונג

אין אייגענעם לאקאל אויף פּיעטריקאווער 69,

וועלכער האט זיך ביז יעצט געפונען אויף פּיעטריקאווער 41, מיט דער בעטייליגונג פון אבערקאנטער פון דער וואהלינער שוהל ה' יצחק סאקאלאווסקי. אלע סימפאטיקער ווערען געבעטען צו קומען צו דער פייערונג. איינגאנג פריי! 1104

יודישער פליישער- און וואורשטענמאכער-צעך

לאדז. פּיעטריקאווער 24.

בעקאנטמאכונג.

דער יודישער פליישער- און וואורשטענמאכער-צעך מאכט בעקאנט די לאדזער קצבים, אז אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון צעך איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען פון 6/3—1933 נישט מעהר צוצוועגען וועלכע עס איז עופות צום פלייש.

גלייכצייטיג בעטען מיר די ג' קונדשאפט נישט צו פערלאנגען צוצוועגען עופות צום פלייש, ווייל דאס איז דעם קצב פערבאטען.

די פערוואלטונג

פון פליישער און וואורשטענמאכער-צעך

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען שבת קודש געשטארבען אין עלטער פון 73 יאהר אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גראספאטער, שוואגער און אנקעל

נ״ע בנימין אבראמאוויטש

ב״ר חיים ז״ל

(געבוירען אין זגערזש)

די לויה קומט פאר היינט זונטאג, דעם 5 מערץ 1933 12 א זייגער בײַטאג פון טרויער-הויז נאוואמיעסקא 19, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

1133 די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

איך בעטייליג זיך אין גרויסען צער, וואס האט געטראפען דער פאמיליע מינץ צוליב׳ן טויט פון זייער ליבען מאן און פאטער

נ״ע יהודה משה

זייט געטרייסט! בריינע בזשוסטאווסקא

Odpowiedź na ogłoszenie S. KORNGOLDA

w „Najer Folksblat" z dnia 3/3 1933.

Oświadczam, że weksle z wystawienia **S. Korngolda** otrzymałem od **Natana Hercberga, Andrzeja 38** już zaopatrzone podpisem powyższego z prośbą o zażyrowanie celem umożliwienia jemu **Natanowi Hercbergowi** dyskontowania takowych.

Skoro wystawca S. KORNGOLD twierdzi, że weksle są sfałszowane, **to mógł je sfałszować tylko Natan Hercberg.** Sprawa ta znajduje się u PROKURATORA.

1147 **Maurycy Rak.**

1-טער יודישער קליינה-נדלער = פעראיין אין לאדז אגראדאווא 10.

היינט, זונטאג, דעם 5-טען ד.ח. 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין בערלינער זאל, זאכאדניא 26

די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) ערעפענונג און וואהל פון א פארזיצענדען, 2) טעטיגקייטס-בעריכט פאר׳ן יאהר 1932, 3) קאסע-בעריכט פאר׳ן יאהר 1932, 4) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוו. קאמיסיע אויפ׳ן יאהר 1933 5) פרייז פארשלאגען. אלע איינטריטס-קארטען זענען שוין פונאנדערגעשיקט געווארען.

1132 די פערוואלטונג.

צו אלע דאמען-מאגאזין-שניידער-מייסטער אין לאדז

היינט, זונטאג, ד. 5 מערץ פונקט 11 פריה קומט פאר אין פעראיין

א גרויסע מאסען-פערזאמלונג

געווידמעט דעם גאנג פון שטרייק

צוליב דעם, וואס די פראגע איז א זעהר א דרינגענדע, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען דעם ווייטערדיגען גורל פון דאמען-מאגאזין-פאך. יעדער איינער איז אונבעדינג מחויב צו זיין אנוועזענד און קיינער טאר נישט פעהלען. אלע מוזען זיין פינקטליך.

די פערוואלטונג

פון דאמען=מאגאזין=שניידער=מייסטער=פעראיין אין לאדז, פאמארסקא 53.

1139

בעקאנטמאכונג.

דערמיט טייל איך מיט דער געעהרטער קונדשאפט, אז דאס

העררן=שניידער אטעליער

מ. ד. קוטשינסקי

פריהער זגערזשער 15. האט זיך איבערגעטראגען אויף

28 זאוואדזקא 28

פראנט 1=ער שטאק

כ׳נעהם אן בעשטעלונגען לויט די לעצטע אויסלענדישע מאדעלען רעיעלע בעהאנדלונג! פינקטליכע אויספיהרונג! מעסיגע פרייזען! און כ׳בעט די ג' קונדשאפט מיך אויך ווייטער צו בעזוכען.

מיט אכטונג

מ. ד. קוטשינסקי, זאוואדזקא 28.

אלע דארפען וויסען!

צום זומער=סעזאן בעקומט איהר

רעשטען

פון די בעסטע קוואליטעטען

ביליגער. טאמאשאווער און אנדערע בייעסט-מאדערנסטע מוסטערן פון הערען= און דאמען=שטאפען

פאר מענער	מיט 30% ביליגער	פאר דאמען
אויף אנציגער, אויף פאלטענס	קומט און איבערצייגט אייך!	אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
געדענקט דעם אדרעס		נור בײַ

R. Szczęśliwy

5 נאוואמיעסקא 5 פראנט, II שטאק.

ברכת מז״ט חמה ולבבית אנחנו שולחים לחבירני הנכבד

מר אברהם פישהאף

לנשואת אחו״ת׳ מרת מלכה

עם ב״ג מר מרדכי בריטבארד

ויזכה לראות להם רב עונג ונחת.

ברושי כבוד

חברה „הדרת צעירים״ בלודז

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט, אז איך עפען אין לאדז

א חזנים=שולע

אונטער מיין פערזענליכער אנפיהרונג. אין עס ווערט ערלערנט טעאריע, שטים = בילדונג און נוסח התפלה, קלאוויר, סאלפעדזש.

עס זענען אנגאזשירט געווארען ספעציעלע ערשט-קלאסיגע קרעפטען ווי: פראפ. י. זאקס א.א.

מינימאלער אפצאהל. גאראנטירטעס פערפאלקאמען אויפ׳ן מוזיקאליש-חזנישען געביט.

מיט אכטונג **דוד טאפעל**

אבערקאנטער פון „אהל יעקב״ אין לאדז

איינשרייבונגען בײַם אבערקאנטער ה' טאפעל, שרודמיעסקא 28, וו. 7 פון 7 – 10 אווענד.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג!

דער אמבולאטאריום

בײַם פעראיין „לינת המשמורים״

זשעלאזנא 26, טעל. 55=242

אפען טעגליך פון 10 ביז 5 נאכמיטאג

אין דרינגענדע פאלען ביז 8 א זייגער אווענט

ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפן ארט.

שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים.

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונג.

885 די פערוואלטונג.

פאר גאלד, בזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פּיעטריקאווער 7

מאשין-מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע ווי אויך

מצה=מעהל, אייער=פערפל

און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט בעקאנטע און אלערליי

פרישע געבעקסען

פון אונזער איבערראל בעוואוסטער

צוקערניע

נ. ווינבערג

פּיעטריקאווער 38

1130 טעל. 143-82

אכטונג, צייטונגס=פערשפרייטער!

מארגען, מאנטאג, דעם 6-טען מערץ, פינקטליך 7 א זייגער אווענד קומט פאר

אן אלגעמיינע פערזאמלונג

אין פעראיינס-לאקאל פאמארסקא 15 מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) בעריכט פון דער פערוואלטונג, 2) וועגען פריווילעגיעס פאר די מיטגלידער.

בעמ.: אלע צייטונגס-פערשפרייטער מוזען אונבעדינג קומען אין זייערע אייגענע אינטערעסן.

מיט אכטונג די פערוואלטונג

פון דער סעקציע צייטונגס-פערשפר. בײַם צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15.

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספעציאליסט

פאר הארץ און סקלעראזא=קראנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאדז

גדאנסקא 11, טעל. 226-85

נעמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג. 2866

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון לונגען- הארץ- און סקלעראז-קראנקה.

ציגעל-גאס 11, טעל. 126.02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאווער 90, טעל. 72=221

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9—1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

דעם טיפסטען בײַלייד דריקען מיר אויס אונזער פרעזעס פון דער צענטראלע

מענדעל מינטץ

צוליב׳ן טויט פון זיין ליבען פאטער

יהודה משה נ״ע

די פערוואלטונג

פון פליישער-הענדלער קאלטענבאך 4

בײַם 2. קליינהענדלער-פעראיין

אלטשטאדט 10.

אונזער טיפסטען מיטלייד דריקען מיר אויס אונזער חשוב׳ן פרעזעס מענדעל מינטץ צוליבן טויט פון זיין פאטער

יהודה משה נ״ע

אין אייער געזעלשאפטליכער ארבייט לטובת דעם קליינהענדלער זאלט איהר אייער טרייסט געפונען. המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די צענטראל-פערוואלטונג און סעקרעטאריאט פון 2. קליינהענדלער-פעראיין, אלטשטאדט 10 1137

דעם גרעסטען מיטלייד דריקען מיר אויס אונזער פרעזעס פון דער צענטראלע

מענדעל מינטץ

צום טויט פון זיין ליבען פאטער

יהודה משה נ״ע

בראנזשע געבעקס=הענדלער

בײַם 2-טן קליינהענדלער-פעראיין

אלטשטאדט 10.

דעם טיפסטען בײַלייד דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען פרעזעס פון דער צענטראלע

מענדעל מינטץ

צום טויט פון זיין פאטער

יהודה משה נ״ע

בראנזשע גאסן=הענדלער

בײַם 2. קליינהענדלער=פעראיין

אלטשטאט 10.

אונזער געעהרטען פרעזעס פון דער צענטראלע מענדעל מינטץ דריקען מיר אויס אונזער גרעסטען מיטלייד צוליב דעם טויט פון זיין ליבען פאטער

יהודה משה נ״ע

זייט געטרייסט מיט דער טראדיציאנעלער טרייסט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים

די פערוואלטונג פון פויזנער מארק-פאהרער בײַם 2. קליינהענדלער-פעריין אלטשטאט 10

מוראדיגע ערדציטערניש אין יאפאן

1535 דערהרגעטע, 10 טויזענט הייזער פערניכטעט

ט אָ ק י אָ, 4 (ספ. טעל.)

פרייטאָג, האַלב 3 ביינאַכט (לויט דער מי-טעל-אייראָפּעאישער צייט דאָנערשטאָג האַלב 7 אין אָוונט) איז פאָרגעקומען אַ שטאַרקע ערד-ציטער-ניש, וועלכע האָט זיך געלאָזט בעזונדערס שטאַרק פילען אין דער אומגעגענד פון טאָקיאָ. צוליב דער ערד-ציטערניש איז דער ים אַרויס פון די ברעגעס און פערגאָסען גאַנצע דערפער און שטעט. די שטאָט מיאַגי און אומגעגענד געפינען זיך אונ-טערן וואַסער. עס זענען איבערגעריסען געוואָרען די טעלעגראַף- און טעלעפאָן פערבינדונג.

וועגען פערנעם פון דער ערד-ציטערניש זאָגט עדות דער פאַקט, וואָס נישט נאָר די בעפעלקערונג פון טאָקיאָ, נאָר אויך די בעפעלקערונג פון יאקא-האמא, וואָס ליגט ווייט אויף דרום פון דער הויפּט-שטאָט, איז ארומגעכאַפּט געוואָרען פון אַ שרעק-ליכען פּאַניק. די בעפעלקערונג אַנטלויפט מאַסענ-ווייז פון שטאָט. אפילו אין דער שטאָט סענדעי, וואָס ליגט עטליכע הונדערט קילאָמעטער ווייט פון טאָקיאָ, איז פון דער ערד-ציטערניש איבערגעריסען געוואָרען די טעלעגראַף און טעלעפאָן-פערבינדונג.

ט אָ ק י אָ, 4 (ספ. טעל.)

עס הויבען אָן אָנקומען אויספירליכע ידיעות פון די ערטער, וואָס האָבען געליטען פון דער קאַטאַסטראָפע. אין דער שטאָט דאָריאַקא זענען אומגעקומען 800 מענשען, 2600 הייזער זענען פערניכטעט געוואָרען. פון זיי זענען 800 הייזער פערברענט געוואָרען.

די רעגירונג האָט אָנגעהויבען אַן אַקציע צו העלפען די געליטענע. די יאַפּאַנישע קריגס-שיפען, וועלכע געפינען זיך אין פּאָרט אַמיגאַטאַ האָבען בעקומען אַ בעפעהל גלייך אָפּצושווימען צו די פער-פלייצטע שטעט און ברענגען מעדיצינישע הילף און אויך פּראָדוקטען פאַר די געליטענע.

ט אָ ק י אָ, 4 (ספ. טעל.)

אין דער געגענד איוואַטע, וואו ס'איז פאָר-געקומען די שרעקליכע ערדציטערניש זענען אָפּ-געגאַנגען 3 ווייטערדיגע טאָרפּעדאָ-שיפען מיט לעבענסמיטעל. די קאָמוניקאַציע-פערבינדונג מיט טאָקיאָ איז איבערגעריסען.

לויט די לעצטע ידיעות זענען בעת דער ערדציטערניש אומגעקומען 1535 פּערזאָן, פער-וואונדעטע זענען 388, פערשוואונדען געוואָרען זענען 948 פּערזאָן, 2963 הייזער זענען איינגע-פאַלען, 6443 זענען פערפלייצט געוואָרען, 1533 פישער-שיפלעך זענען דערטרונקען געוואָרען.

יאפאנער פערנומען דזשעהאל

די כינעזער ציהען זיך צוריק אויפן וועג קיין פעקין

פ ע ק י ן, 24 (ספ. טעל.)

דער פערראַט פון אַ רייה כינעזישע מילי-טער-פיהרער האָט גורם געווען דערצו, וואָס די יאַפּאַנער האָבען אדורכגעריסען דעם כינעזישען פראָנט און עס דראָהט אַ געפאַהר, די יאַפּאַנער זאָלען דעראָבערען די פּראָווינץ דזשעהאָל.

ד ז ש ע ה אָ ל, 24 (ספ. טעל.)

יאַפּאַנישע אעראָפּלאַנען האָבען באָמבארדירט די בעהן-ליניע אויפן שטח פון לונג-יואַן, פינג-טשו אַן, וואָס איז די הויפּט-באַזע פאַר איבערטראַנספּאָר-טירען דאָס כינעזישע מיליטער צו דער קאַמף-פּאָ-זיציע.

דאָס יאַפּאַנישע מיליטער מאַרשירט כסדר פאָראויס. אין דזשעהאָל הערשט אַ געוואַלדיגע פּאַ-ניק. דאָס כינעזישע מיליטער גרייט זיך צו עוואַ-קואירען.

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (ספ. טעל.)

פון טאָקיאָ מעלדעט מען, אַז די הויפּט-שטאָט דזשעהאָל איז פערנומען געוואָרען דורכ'ן יאַפּאַני-שען מיליטער.

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (ספ. טעל.)

נאָכדעם ווי די שטאָדט דזשעהאָל איז באָמ-באַרדירט געוואָרען דורך יאַפּאַנישע אעראָפּלאַנען האָט זיך אָנגעהויבען אַ צוריקצוג פון כינעזישען מיליטער אין דער ריכטונג אויף לאַנפינג, וואָס פיהרט קיין פעקין. באַלד דערויף האָט דאָס יאַפּאַ-נישע מיליטער ארייננמאַרשירט קיין דזשעהאָל.

בעגרענצונגען פאר רעכטס-קאנסולענטען

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) די יוסטיץ-קאָמיסיע ביים סיים האָט בעטראַכט דעם רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען רעכטס-קאָנסולענטען. דעפּ. זאַמערשטיין (יוד. קאָלאָ) זאָגט זיך אַרויס געגען דעם אַרויסגעבען נייע ערלוי-בענישען אויף ביוראָען צו שרייבען געריכטס-ביי-טעס. ער ווייזט אָן, אַז ס'איז פאַראַן גענוג ביי-ליגע אַדוואָקאַטען. איהם שטיצט דעפּ. באַוואַדזיאַר סקי (נ.ד.) און דעפּ. שוויאָנטקאָווסקי (פּ.פּ.ס.).

רעקטארען פון די הויכשולען

זאלען רעזיגנירען פון זייערע אמטען

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש)

צוליב דעם וואָס דער סענאַט האָט אָנגענו-מען דאָס געזעץ וועגען בעגרענעצען די אויטאָנאָ-מיע פון די הויכשולען, שמועסט מען אַז אַלע רעקטאָרען פון די הויכשולען וועלען רעזיגנירען פון זייער שטעלונג.

צוזאמענפאהר פון „טאז“-דאקטוירים

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש)

היינט הויבט זיך אָן אין וואַרשאַ דער צווייטער צוזאַמענפאָהר פון „טאָז“-דאָקטוירים, צום צוזאַמענפאָהר קומען עטליכע הונדערט דאָק-טוירים פון גאַנץ פּוילען, ס'קומען אויך אַ גאַנצע רייה פּראָפעסאָרען צווישען זיי פּראָפ. ברוצקוס (בערלין), פּראָפ. זאַנדקע פון פּאַריז א. א. פון לאָדז זענען צום צוזאַמענפאָהר אַרויסגעפאָהרען 30 דאָקטוירים.

צוליב די ידיעות פון אמעריקא

דאלאר געפאלען ביז 8.83

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (ספ. טעל.)

אַלע טראַנזאַקציעס מיט אויסלענדישע דע-ווינזען זענען אין לאָנדאָן אויף אַן'אומבעשטימטער צייט אָפּגעשטעלט געוואָרען.

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש)

אונטערן איינדרוק פון די ידיעות אין אַמע-ריקא איז אויף דער שוואַרצער בערזע דער דאָ-לאַר געפאַלען ביז 8.83.

רוזועלט וועט פערלאנגען פון קאנגרעס

אויסערגעוועהנליכע פולמאכטען צו פערבעסערן די ווירטשאפטליכע לאגע

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (ספ. טעל.)

היינט האָט רוזוועלט אָפיציעל איבערגענומען די מאַכט אין אַמעריקאַ. ביי דער געלעגענהייט האָט ער געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געטאַדעלט די פינאַנץ-שפּעקולאַציע אין אַמעריקאַ פערזיכערענדיג, אַז ער וועט אָנווענדען אַלע קאָנסטיטוציאָנעלע מיטלען, כדי צו קעמפען מיט דער דאָזיגער שפּעקולאַציע. אויב דאָס וועט נישט געבען די געווינשטע רעזולטאַטען, וועט ער פערלאַנגען פון קאָנגרעס אויסערגעוועהנליכע פול-מאַכטען. בעריהרענדיג אינטערנאַציאָנאַלע פּראָבלע-מען האָט רוזוועלט ערקלערט, אַז ער גיט זיך אָפּ אַ חשבון פון דער אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענ-אַרבייט און איז אַן אָנהענגער פון אַזאַ צוזאַמענ-אַרבייט.

סערער רעדע וועגען דער לאַגע פון די דייטשע יודען. צווישען אַנדערען האָט ווייצמאַן געזאָגט: דייטשלאַנד קען זיך איינאָרדענען אַזוי ווי זי וויל. מ'קען אָבער נישט בלייבען גלייכגילטיג צו דער לאַגע פון די דייטשע יודען לגבי וועלכע עס ווערט געפיהרט אַ פּאָליטיק פון מיטעלאַלטערליכען אַנטיסעמיטיזם.

איך שיק איבער פון דעם אָרט, האָט ווייצ-מאַן געזאָגט — אַ גרוס די יודען אין דייטשלאַנד זאָלען זיי וויסען, אַז די גאַנצע עפענטליכע מיי-נונג אין דער וועלט איז אויף זייער זייט. ס'האָ-בען אויך גערעדט לאָרד מעלטשעט און הערבערט סעמועל.

ס'ווערט דאָ שטאַרק קאָמענטירט די דראָ-הונגס בריף, וואָס ס'האָבען דערהאַלטען די אָנ-טיילנעמער פון באַנקעט פון דער פאַשיסטישער ליגע, אין וועלכע מ'רופט זיי אָן שונאים פון לאַנד.

נייע געזעץ-פראיעקטען אין סיים

וועגען ארבייטס-אורלויבען, שטיצע פון „זופו“ און ארבייטס-שעה'ן

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש)

דער סיים גרייט צו פאָלגענדע געזעץ-פּראָ-יעקטען:

1) אָפּשאַפען די ארבייטער-אורלויבען;

2) אָפּשאַפען דעם אַזוי-גערופענעם „ענג-לישען שבת און

3) פערלענגערען דעם ארבייטס-טאָג;

אַ חוץ דעם איז אויסגעאַרבייט געוואָרען אַ נייער סטאַטוט פאַר „זופו“, וועלכער זעהט פאָר פאָלגענדיגע „רעפאָרמען“: א) ארבייטסלאָזע-שטי-צע וועלען ערשט בעקומען די גייסטיגע ארבייטער, וואָס וועלען אָפּאַרבייטען אויף איין אָרט אַ גאַנץ יאָהר (ביז איצט איז גענוג געווען 6 חדשים); ב) די שטיצע וועט מען בעקומען נאָר 6 חדשים און נישט 9 חדשים; ג) די שטיצע וועט פערקלענערט אויף אַ דריטעל. מען דאַרף צוגעבען, אַז די גרעסטע סומע, וואָס עס האָט ביז-איצט בעקומען אין וואַרשאַ אַן'ארבייטסלאָזער גייסטיגער ארבייטער, איז געווען 211 גילדען אַ חודש. פון דעם וועט מען ערשט אָראָפּנעמען אַ דריטעל...

ענגלישע פאשיסטען דראהען אנטיילנעמער

אין באנקעט לכבוד ד"ר ווייצמאן

גרויסע רעדע פון ד"ר ווייצמאן וועגען דער לאגע פון די דייטשע יודען

ל אָ נ ד אָ ן, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָ איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַ פייער-ליכער באַנקעט פאַר דר. חיים ווייצמאַן, אויף וועלכען ס'זענען אַנוועזענד געווען פיל פּאַרלאַמענ-טאַריער.

ווייצמאַן איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ גרע-

דעמאנסטראציע-שטרייק אין אויבערשלעזיען

אין די קוילען-גרובען האט זיך היינט אפגעשטעלט די ארבייט אויף צוויי טעג

קאַטאָוויץ, 4 (ספ. טעל.).

ווי מען מעלדעט פון סאָסנאָוויץ און אויבער-שלעזיע, האָט דער צוויי-טאָגיגער דעמאָנסטראַציע-שטרייק פון קוילען-גרעבער, וואָס איז פּרוהערנכטען פריה אויסגעבראָכען און זאַגלעמביע און אין אויבערשלעזיע, אַרומגענומען כמעט אַלע קוילען-גרובען, וועלכע געהערען נישט צום פעראיין פון גרובען בעזיצער. אַממערסטען האָט זיך דער שטרייק אויסגעגעבען אין אויבער-שלעזיע. אָט זענען עטליכע דעפּעשען פון קאַטאָוויץ און סאָסנאָוויץ.

קאַטאָוויץ. דער צוויי-טאָגיגער פּראָטעסט שטרייק האָט אין אויבער-שלעזיע אַרומגענומען כמעט אַלע קוילען-גרובען. די אַרבייטער האָבען זיך נישט געשטעלט צו דער אַרבייט און געבלי-בען אין שטוב. אין אַלע אינדוסטריע-פּונקטען הערשט רוה.

סאָסנאָוויץ. נעכטען 6 פריה איז אויס-געבראָכען אַ שטרייק, וועלכער נעהמט אַרום די גרעסטע צאָהל קוילען-גרובען. פון דער אַל-געמיינער צאָהל 8700 אַרבייטער, שטרייקען 5500, די פערוואַלטונגען פון פיר קוילען-גרובען האָבען אַמישנע נעכטען דערקלערט אַ רוה-טאָג.

(פיר) אין מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער שוץ איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די קוילען-מאַגנאַטען וועגען סכסוך אין דער קוי-לען-אינדוסטרי.

הויכע בעאמטע פון בילדונגס-מיניסטעריום אין דער בערלינער יודישע קהלה

פערגיטיגונג דעם צענטראל-פעראיין פאר די דייטשע יודען

בערלין, 4 (ט"א טעלעגראַפיש).

דער צענטראַל-פעראיין פון דייטשע יודען פיהרט ווייטער באַדמאַל די טעטיגקייט.

אין פּאָליצי-פּרעזידיום איז קיינער פון די מיטגלידער נישט פערגאַטירט געוואָרען.

נעכטען זענען 4 העכערע בעאַמטע פון ביל-דונגס-מיניסטעריום געקומען אין מוזעאום פון דער יודישער קהלה, וואו די האָבען שטאַרק געלויבט די יודישע קונסט-ווערק. דאָס ווערט בעטראַכט אַלס פערגיטיגונג געגען די גרונדלאָזע בעשולדי-גונג לגבי דעם צענטראַל-פעראיין.

ארעסטירטער אדוואקאט בעגייט זעלבסטמארד אין דער תפיסה

בערלין, 4 (יט"א טעלעגראַפיש).

צווישען די הונדערטער אַרעסטירטע געפינען זיך פיל יודען, וועלכע זענען איינגעזעצט געוואָרען אָהן שום גרונד. דער אַרעסטירטער אַדוואָקאַט ד"ר אקסעל, וועלכער פלעגט אָפט פערטיידיגען קאָמו-ניסטען האָט אין דער טורמע געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד. מ'האָט איהם בעצייטענס אָפּגעראַ-טעוועט.

היטלער היינט אדורכגעפלויגען דורך דער פוילישער טעריטאריע

וו אַ ר ש אַ, 4 (טעלעפאָניש).

מיר דערוויסען זיך, אַז די דייטשע רעגירונג האָט דורך איהר געזאַנדשאַפט אין וואַרשאַ מיטגע-טיילט דער פּוילישער מאַכט, אַז דער קאַנצלער היטלער וועט מיט אַן'עראָפּלאַן אַדורכפליהען די פּוילישע טעריטאָריע אויפ'ן וועג קיין קעניגסבערג.

די פּוילישע רעגירונג האָט די מיטטיילונג גענומען צו קענטניס.

בערלין, 4 (ספ. טעל.).

היטלער איז מיט אַן'עראָפּלאַן אָנגעקומען אַ גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האָט ווידער גע-קיין קעניגסבערג, אין אָוונט האָט ער געהאַלטען פּרעדיגט דעם קאַמף בלומירש געגען מאַרקסיזם.

—(:0:)—

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—11 און 2—3 נאָכמ.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט, זונטאָג פון 9—11 ביי טאָג.

אויגען-קליניק
מיטשטענדיגע בעטען
Dr. med. G. KRAUSZ
פּיעטריקאָווער 86, טעל. 204-74
אויפנאַהמ-שטונדען פון 9.30 ביז 7 אָוונט.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פון נירען-, בלאָז- און אורין-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
ul. ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעהמט אָן פון 8 ביז 9 פריה און פון 3—6 צו.

לאָדז, 5 מערץ 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 5 מערץ 1933

וואַהלען

אונטער'ן צייכען פון טעראָר

דער קאַנצערן פון דער פינסטערער רעאַקציע וועלכע האָט איבערגענומען די מאַכט אין דייטש-לאַנד, האָט אין זיין פּראָגראַם איין קלאָרען און דייטליכען פּונקט, דאָס איז דער קאַמף געגען אַזוי גערופענעם „מאַרקסיזם", די פערניכטונג פון דער אַרבייטער-בעוועגונג אין אַלע איהרע פּאָליטישע און פּראָפעסיאָנעלע פאָרמען, און דעם דאָזיגען פּונקט פיהרט אַדורך מיט אַן אויסגעהויערער קאָנ-סעקווענץ, ריקזיכטסלאָזיגקייט און ציניזם, נישט אָפּשטעלענדיג זיך אַפילו פאַר דעם גרעסטען אַקט פון וואַנדאַליזם. די וואַהל-קאַמפּאַניע, וועלכע דאַרף היינט בעקומען איהר קרוינונג, איז געפיהרט גע-וואָרען מצד דער הערשענדער רעאַקציע מיט אַזאַ טעראָר, וואָס זיין גלייכען איז נישט צו געפינען אין דער געשיכטע. אַזאַ פּרעטעקסט צו דערשטיקען ד. געגנער, ווי דאָס האָט אויסגעזוכט און געפונען דער היטלעריסטישער שטאַב, איז אויך אין דער געשיכטע נישט צו געפונען: דער וואַהל-קאַמף איז פאַרגעקומען ביים שיין פון ברענענדיגען רייכסטאַג, ביי די פלאַמען פון דער בעגראַבענער דעמאָקראַטיע און איהרע מינדעסטע סקרופּולען. ווער עס האָט אונטערגעצונדען – דאָס וועט נאַטירליך אויף לאַנג, אויב נישט אויף אייביג פערדעקט ווערען אונטער די חורבות פון דער שרפה, די קאַשטאַנעס פון פייער האָט געצויגען די רעאַקציע פאַר איהרע צוועקען, און ווער וועט עס קענען מיט דער פולער זיכערקייט בעהויפּטען, אַז פאַר'ן זיג איבער די „מאַרקסיסטען" האָט זיך דער רעאַקציע נישט גע-לוינט צו ברענגען אַזאַ קליינעם קרבן, ווי די גע-בײַדע פון רייכסטאַג?

דאָס האָט היטלער'ן און הוגענבערג'ן איני-גאַנצען אויפגעבונדען די הענד און געלאָזט פאַר-ציהען שוין אונגעשטערט דעם שטריק איבער אַלצ-דינג, וואָס האָט נאָך געקאָנט אין דייטשלאַנד אָטע-מען און שטעלען אַ ווידערשטאַנד. די קאָמוניסטישע פאַרטיי, געגען וועלכער עס איז געווענדעט דער מורא'דיגער האַס און צאָרן פון די איצטיגע הער-שער, וועלכע איז דורך זיי פעראורטיילט אויף פערניכטונג, איז פּאַקטיש צושמעטערט, אידהרע פיהרער זענען אונשעדליך געמאַכט, לגבי די פון זיי, וועלכע האָבען בעוויזען זיך אויסצובעהאַלטען און צו אַנטלויפען, האָט זיך שוין די רעאַקציע גע-שוואוירען, אַז זיי וועלען מעהר דייטשלאַנד נישט אַנקוקען. אינאיינעם מיט דער קאָמוניסטישער פאַר-טיי האָט די היטלער-פּאַפּען-רעגירונג צושמעטערט אויך די סאָציאַל-דעמאָקראַטיע. נישט קוקענדיג דע-רויף, וואָס די סאָציאַליסטען האָבען זיך געפּרואווט אָפּגרעניצען פון די קאָמוניסטען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זיי האָבען זיך פעררופען אויף זייער עהרליכער און אַנשטענדיגער געשיכטע, וועלכע איז נישט בעפלעקט מיט קיין שום ערנסט רעוואָלוציאָ-נערען ערויסטריט, נישט קוקענדיג אויף זייערע ווענדונגען און בקשות צום פּאָליציי-שעף גערינג, היטלער איז בלויז קאָנסעקווענט. איהם גיעהט נישט בלויז אין די קאָמוניסטען, נאָר אין דער גאַנצער אַרבייטער-בעוועגונג.

און אינאיינעם מיט די קאָמוניסטען און סאָ-ציאַליסטען זענען אין פאַטאַלען ראַד שוין אַריינגע-כאַפּט אַלע און אַלצדינג, וואָס קען נאָך זאָגען אַ וואָרט, וואָס קען נאָך אויפהויבען אַ שטים פון פּראָטעסט. די גאַנצע עהרליכע און אויפריכטיגע דעמאָקראַטיע, אַנגעזעהענע פּאָליטישע שריפטשטע-לער, פּאַציפיסטען, איז געמאַכט געוואָרען אונ-שעדליך.

די וואַהלען אין דייטשלאַנד זענען צוגערייט געוואָרען אונטער'ן צייכען פון גערינגס בעפעהל צו דער פּאָליציי, אַז ער וועט דולדען דאָס אי-בערכאַפּען די מאָס ביים דערשטיקען די געגנער. אָבער ער וועט נישט דולדען אויף קיין פאַל דאָס נישט דערכאַפּען די מאָס, אַז דער פּאָליציאַנט האָט ביי זיך קוילען נישט אויף פאַראַד, אַז ער דאַרף זיי אַנווענדען לויט זיין איינזעהן און ווען ער וועט נאָר געפינען פאַר נויטיג. און אויב אין דער נאָרמאַלער פּאָליציי טליעט נאָך וועלכער עס איז פונק פון אינערליכער דיסציפּלין און מורא פאַר געזעצמעסיגקייט, האָט מען די געגנער אויס-געליפערט דער פרייער באַנדע פון די היטלעריס-טישע שטורעם-אַבטיילונגען, וועלכע זענען איינ-געגלידערט געוואָרען אין דער פּאָליציי און האָ-בען בעקומען די זעלבע פרייע הענד צו דער וואַהל-הוליגאַנקע ווי די מלוכה'שע פּאָליציי. דאָס לאַנד איז אינגאַנצען גענומען געוואָרען אין קלעם דורך דער צוואַנג פון הינדענבורגס דעקרעט וועגען „בעשיצען דעם דייטשען פאָלק געגען דעם קאָמוניסטישען טעראָר". עס זענען אָפּגעשאַפט גע-וואָרען אַלע גאַראַנטיעס פון דער קאָנסטיטוציע פאַר דער פּערזענליכער פרייהייט פון בירגער, די פּרעסע-פרייהייט, די פרייהייט פון פערזאַמלונגען, די געהיימניש פון קאָרעספּאָנדענץ און פון טעלע-פאָן-געשפּרעכען, די אונבעריהרליכקייט פון וואוי-נונג א. אַ. וו.

עס איז איינגעפיהרט געוואָרען טויט-שטראַף און גרויסע טורמע-שטראָפען פאַר פיל פערברע-כענס, פאַר שטערען די עפענטליכע רוה דורך בע-נוצען זיי מיט געוועהר, פאַר שטערען די פריי-הייט פון בעזונדערע בירגער א. אַ. וו. דאָס דאָ-זיגע דראַקאָנישע געזעץ איז תיכף געלאָזט געוואָ-רען אין גאַנג און דער גאַנצער פּרעסע פון די אַרבייטער איז אָנגעהאָנגען געוואָרען אַ שלאָס אויפ'ן מויל, יעדענפאַלס אויף דער צייט פון די וואַהלען.

ביי אַזעלכע בעדינגונגען פון וואַהל-קאַמף איז נישט שווער צו דערוואַרטען אַ זיג פון די, וועלכע האָבען אין זייערע הענט אַלע מיטלען פון צוואַנג, טעראָר און רעפּרעסיע. אָבער אויך דאָס איז דאָך נישט וויכטיג, ווייל די קאָאַליציע פון די פינסטערע כוחות האָט פון פריהער אויס ערקלערט, אַז ווי עס זאָל נישט אויספאַלען דער אויסגאַנג פון די וואַהלען, וועלען זיי די מאַכט פון די הענט נישט אַרויסלאָזען. אין דעם ליגט זייער שטאַרקייט און דערין ליגט אויך זייער שוואַכקייט. דאָס לאַנד וועט זיי מוחל זיין אַלע אכזריות, דעם גאַנצען טעראָר, אויב זיי וועלען בעוויזען איין קלייניגקייט אויב זיי וועלען לעזען די ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען, אויב זיי וועלען געבען אַרבייט די אַרבייטסלאָזע און ברוים די מיליאָנען הונגעריגע. דערויף איז פון אַלע רעדעס, פון אַלע שטאַרקע און היסטע-רישע אויסגעשרייען, וועלכע עס קומט אויס שוין זייט ווי לאַנג צו הערען פון די איצטיגע הער-שער, נישטאָ קיין אויסזיכטען. דורך דערשטיקען די אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס וועט מען די מיליאָנען אַרבייטסלאָזע און פערצווייפעלטע נישט מאַכען זאַט און צופרידען. גראָד פערקעהרט: די וויסטע און ווילדע רעפּרעסיעס קאָנען זיך ביטער נוקם זיין אין די, וועלכע ווענדען זיי אָן.

נאָך דעם היינטיגען וואַהל-טאָג וועלען די העלדען פון ווייסען טעראָר אין דייטשלאַנד שטעהן פאַר די זעלבע שווערע און האַרבע אויפ-גאַבען ווי ביז דעם טאָג. צי וועלען זיי בעוויי-זען פון די אויסגאַבען זיך אַרויסצופּלאָנטערן דאָס איז די הויפּט-פראַגע. היטלערס היסטאָריע איז דערווייל [illegible] גאַנץ קנאַפּ מיטעל.

פ. ב.

פון די דייטשע פייער זענען בעדראָהט

נישט בלויז די בעלקעס און טעפּיכער פון רייכסטאַג

אין אַן אַרטיקעל וועגען דעם וואָס עס טוט זיך אָפּ אין דייטשלאַנד שרייבט ד"ר י. טהאָן אין „נ. דז."

די דייטשען האָבען גערן זיך צו בעריהמען מיט דער בעצייכנונג „דייטשע התלהבות" צי אויך דייטשע משוגעת, וואָס האָט כאַראַקטעריזירט באַלד די ערשטע אַרויסטריטען פון די גערמאַנען אויף די היסטאָרישע אַרענעס און דעם אופן ווי אַזוי זיי האָבען געפיהרט מלחמות. די דייטשען זעהען אין דעם אַ מין עהרען-דיפּלאָם אויף וועלכען זיי זענען שטאָלץ און וועלכען זיי דערמאָהנען גערן, דראָהענדיג אויף דעם אופ'ן די שונאים מיט דעם שרעקליכען כעס, וואָס פערניכטעט מיט עלעמענ-טאַרער קראַפט אַלץ, וואָס געפינט זיך אויפ'ן וועג. דער דאָזיגער איינגעבוירענער התלהבות אָדער אויך משוגעת שרייבען זיי צו די גרויסע נצחונות, וואָס זיי האָבען דערגרייכט אין זייער היסטאָריע.

דער דאָזיגער „פורור טעאוטאָניקוס" איז געווען אַ מאַכט, אַ מין אָפּגאָט, פאַר וועלכע אַלע האָבען זיך געבוקט און וועלכער האָט בעדאַרפט פערזיכערען פאַר די דייטשען דעם נצחון אויף דער גאַנצער וועלט.

אויב דער „טעאוטאָנישער פורור" האָט אַמאָל געהאַט אייגענשאַפטען פון התלהבות. אַזוי האָט ער אָבער לעצטענס אָנגענומען אַ פּאַטאָלאָגישע בעדייטונג אַלס פּשוט'ע משוגעת. און דאָס איז אַ בלינדע משוגעת, וואָס ווערט נישט אויפגעהאַל-טען נישט דורכ'ן שכל און נישט דורכ'ן געוויסען, אַ משוגעת, וואָס איז ווילד, מאָרדעט אַנדערע און אויך זיך אַליין.

און באמת – אויב היטלער וועט זונטאָג געווינען די מאַכט אויפ'ן פּאַרלאַמענטאַרישען געביט, וועט ער דאָס האָבען צו פערדאַנקען דער משוגעת, וועלכע האָט דערפיהרט צום אונטערצינ-דען דעם רייכסטאַג.

ניין – דאָס איז נישט קיין רעוואָלוציע. דאָס איז אויך נישט קיין בירגער-קריג, וואו עס פערמעסטען זיך 2 פערשידענע פּאָליטישע לאַגע-רען מיט ענטגעגענגעזעצטע פּאָליטישע ריכטונגען. דאָס איז אַ בלינד געגענזייטיג אויס'הרגענען זיך ווען עס איז נישטאָ קיין טראָפּען שכל און קיין ביסעל פעראַנטוואָרטונגס-געפיהל.

ביי די ווילדע שבטים אויף דער נידריג-סטער מדרגה פון ענטוויקלונג ברעכט טיילמאָל אויס אַזאַ פּסיכאָזע און דעמאָלסט קומט פאַר אַנ'-אַלגעמיינע שחיטה אָהן ציל, אָהן פּלאַן. מען שלאָגט זיך אַזוי לאַנג ביז אַלע פאַלען אָהן כּוח.

עס איז זעהר טרויעריג, אַז אַ פאָלק פון אַזאַ הויכער גייסטיגער קולטור האָט געקאָנט אַריינפאַלען אין אַזאַ האָפנונגסלאָזער פערווילדונג. עס איז זעהר טרויעריג, אַז די „דייטשע התלהבות" האָט זיך געקאָנט פערבייטען אין אַזאַ קרענקליכער משוגעת, וואָס האָט שוין נישט קיין שום שייכות צו דער היינטיגער ציוויליזאַציע.

און פיל שווערער ווערט אויפ'ן האַרצען, ווען מען דערמאָנט זיך, אַז אַזאַ משוגעת קאָן אָפּטאָן די שרעקליכסטע זאַכען. עס איז דאָך נישט פאַרהאַן קיין אופן ווי אַזוי צו איזאָלירען אַזעלכע משוגעים. און וואָס וועט געשעהן, אויב די דאָזיגע שוידערליכע משוגעת וועט ערגיץ וואו אָנהויבען אונטערלעגען פייער. דאָס וואָלט דאָך געווען אַנ'אַלגעמיינע שרפה, וועלכע וואָלט פער-ניכטעט מעהר ווי די דיוואַנעס און מעבעל פון רייכסטאַג. דאָס קאָן ווערען אַ סכנה פאַר דער גאַנצער וועלט.

לויט מיין מיינונג איז איצט די עלעמענ-טאַרע פליכט פון אַלע געזונדע פעלקער אכטונג צו געבען, אַז די פונקען און ברענענדיגע בעל-קעס זאָלען נישט פאַלען אויף די שכנות'דיגע דעכער. די פייערלעשער פון דער בעדראָהטער אייראָפּאַ מוזען זיין אין דער גרייטשאַפט.

וואָס דאַרפען טון די פּאָליטיקער?

קודם כל זיך אַליין בעזייטיגען

בערנאַרד שאָו וועגען פּאַרלאַמענטאַריזם

בערנאַרד שאָו, דער בעריהמטער ענגלישער דראַמאַטורג און דענקער, האָט ווידער געלאָזט אין דער וועלט אַנ'אינטערוויאו פול מיט פּאַראַדאָק-סאַלע געדאַנקען און מיינונגען. דאָסמאָל האָט דער אַלטער שריפטשטעלער גערעדט וועגען פּאַרלאַמענט און פּאַרלאַמענטאַריזם. אויף דער פראַגע פון אינ-טערוויואוער, צי האַלט ער, אַז געהיימע אָפּשטימונג קאָן מאַכען די מענשען גליקליכער איידער אָפענע, האָט שאָו געזאָגט:

ניין, דאָס וואַהל-סיסטעם האָט בכלל נישט קיין גרויסע בעדייטונג, ווייל די פּאַרלאַמענטען גופא האָבען שוין פון לאַנג פערלוירען זייער ווערט. אין משך פון עטליכע יאָהרהונדערטער האָבען זיי געהאַט צו ערפילען אַ געוויסע אויפגאַבע, דהיינו, איינצוימען די רויבערישע באַראָנען און דעם אָנ-דערען אַדעל און די צענטראַלע מאַכט. אַמאָל די אויפגאַבע האָבען זיי געהאַט צו ערפילען און האָ-בען זי ערפילט. איצט געהט וועגען בענדיגען די באַראָנען פון דער אינדוסטריע, און דערווייל האָ-בען די פּאַרלאַמענטען אויף דעם געביט זיך אַרויס-געוויזען פאַר אינגאַנצען אונפעהיג. די מיטגלידער פון די פּאַרלאַמענטען פערשטעהען נישט די קאָמ-פּליצירטע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען, אויך נישט די קאָמפּליצירטע מאַכינאַציעס פון די באַנקירען און פינאַנסיסטען. נאָך מעהר, די איצטיגע פּאַרלאַמענ-טען זענען געשאַפען געוואָרען דורך דעם מיטעל-קלאַס, וועלכער איז בעפרייט געוואָרען דורך דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע און וועלכער איז נאָך דער רעוואָלוציע רייך געוואָרען. פון אָנהויב נייני-צעהנטען יאָהרהונדערט האָבען די פּאַרלאַמענטען געביטען זייער ראָלע און עס דעכט זיך, אַז די דאָזיגע אינסטיטוציע עקזיסטירט בלויז כדי צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון דאָזיגען קלאַס. די מיטגלידער פון די פּאַרלאַמענטען וועלען קיינ-מאָל נישט אָפּגעבען זייערע שטימען אויף צו בע-זייטיגען די פּריווילעגיעס פון דעם אייגענעם קלאַס. די צייט פון פּאַרלאַמענטאַריזם איז פאַריבער, זיין זין איז פערגאַנגען.

מען דאַרף דעריבער לאַנג נישט רעדען. עס איז גענוג אַ קוק צו געבען אויף די רעזולטאַטען פון די געמיינזאַמסטע בעמיהונגען נאָכ'ן קריג. אַנשטאָט די פּאַרלאַמענטען זאָלען זיך אויסלערנען לייגען די גרעסטע אכט אויף עקאָנאָמישע אָרגאַני-מענטען, לייגען זיי די גרעסטע אכט אויף פּאָליטיק, אַנשטאָט אומצוּוואַרפען די בעגרענצונגען פון האַנדעל, שטרעבען זיי צו בויען נייע באַריערען ווען די אייראָפּעאישע פּאָליטיקער וואָלטען מיך געפרעגט, וואָס זיי דאַרפען טון, וואָלט איך זיי געקאָנט ענטפערען, אַז זיי זאָלען קודם כל זיך אַליין בעזייטיגען און דאָס וואָס גיכער.

– און וואָס דאַרף קומען אויף זייער אָרט

– עס זענען פאַרהאַן, האָט שאָו געענטפערט, בלויז צוויי סיסטעמען: פאַשיזם און באָלשעוויזם. ביידע סיסטעמען שטיצען זיך אויפ'ן פּרינציפּ פון מלוכה'שער פּלאַן-ווירטשאַפט, וואָס שטעלט אויפ'ן אָרט פון קורצזיכטיגען, ברודיגען און גיריגען פּרי-וואַטען אונטערנעהמער די מלוכה. דער באָלשע-וויזם און דער פאַשיזם האָבען געגעבען זייערע אָנהענגער אַ נייעם גלויבען און אַ ניי געפיהל פון זייער ווערט. זיי בעדייטען אַ נייע רעליגיע פאַר דער צייט, ווען דאָס אַלטע קאַפּיטאַליסטישע סיס-טעם וועט איינפאַלען.

אין ווייטערדיגען געשפּרעך האָט שאָו גע-זאָגט וועגען דעם ווערט פון אַלטען מענשען-מאַטעריאַל אין די נייע בעדינגונגען:

אָהן ספק זענען פריהער געווען זעהר פיל ווערטפולע יחידים, די נייע וועלט וועט זיכער אַ לאַנגע צייט נישט קאָנען אַרויסגעבען אַזעלכע כאַ-ראַקטערען. די נייע כאַראַקטערען, די קינדער פון דער צוקונפט וועלען זיך פיל אונטערשיידען פון די היינטיגע. זייערע שטרעבונגען און מעלות וועט-לען זיין אַנדערע. דאָס, וואָס איז אין מענשליכען מאַטעריאַל ווערטפול אין דער איצטיגער צייט, וועט זיך ערהאַבערען אַ שמעלונג אויך אין דער צוקונפ-טיגער עפּאָכע, ווייל אויך די נייע צייט וועט דאַרי-פען האָבען פיהרער און פּיאָנערען.

דאָס מענשליכע געדולד האָט אַ גרעניץ

„די באַנק-קראַכען ביי אָפענע פענסטערלעך" אין אַמעריקא

וועגען די לעצטע באַנק-קראַכען אין אַמע-ריקע טעלעגראַפירט דער ניו-יאָרקער קאָרעספּאָנ-דענט פון דער „פּאָס'שער צייטונג".

די צייטונגען מעלדען די פינאַנציעלע ידי-עות און דאָס גיט אַ גרונד צו פערשידענע קלאַנגען, עס הערשט אַ שטאַרקע נישט זיכערקייט. אַפילו די סאָלידאַרסטע ניו-יאָרקער בענק געפינען זיך אונ-טערן איינדרוק פון די גאַנץ אונגאָרמאַלע אַרויספאָ-דערונגען פון די דעפּאָזיטען.

עס קאָן קיינער נישט זאָגען, וואו עס וועט מאָרגען איינטרעפען דער דונער. די איינציגע האָפנונג איז אין דעם, וואָס אַ דאַנק דעם איינמי-שען זיך פון דער פעדעראַל וועט אין מיטשיגען צו-ריקגעשטעלט ווערען די רוהיגקייט, און דער עפעקט פון זיין אַרויסטרעטען וועט האָבען אַ בערוהיגענדע ווירקונג אויפ'ן גאַנצען לאַנד, פונקט אַזוי, ווי עס האָט אין אָנפאַנג פונ'ם קריזיס אַרויסגערופען אַ פּאַניק דאָס, וואָס ס'איז געשעהן אין מיטשיגען.

אין די אָנפיהרענדע קרייזען ווייזט מען אָן דערויף, אַז דאָס, וואָס די פערשאַרפונג פון דעם כראָניש-אומנאָרמאַלען באַנק-וועזען איז געשעהן פונקט פאַר'ן שליסען דעם קאָנגרעס און ביים טויש-שען זיך פון דער רעגירונג, איז אַן אַמת'ער נאַציאָ-נאַלער אומגליק. מען ווייזט אָן, אַז ווען מען ער-טיילט בעצייטענס די מיטשיגענער בענק אַ צוגעזאָגטע קרעדיט פון אַ 9 מיליאָן דאָלאַר, וואָלט מען גע-קאָנט אויסמיידען דעם קריזיס, ביז די נייע רעגירונג וואָלט דורכ'ן קאָנגרעס אָנגענומען ענטשפּרעכענ-דע מאַסנעהמען, אַנשטאָט דעם האָט מען געגעבען די מעגליכקייט דער פּאַניק אַרומצוכאַפּען דאָס גאַנצע לאַנד.

די אַרבייט פון די פאַבריקען, וואָס פערטיגען אויס געלד-אָבליגאַציעס האָט זיך פערשטאַרקט. אַק-ציעס, אָבליגאַציעס, ווערט-פּאַפּירען, אַפילו רע-גירונגס-פּאַפּירען זענען אונטער דער ווירקונג פון דער הילפסלאָזיגקייט אין וואַשינגטאָן קאַטאַסטראָ-פאַל געפאַלען אין קורס. דער צוטרוי אין אויס-לאַנד פאַלט אויך. די אייראָפּעאישע צענט אַלע בענק טוישען זייערע דאָלאַר-זאַפּאַסען אויף גאָלד.

די אַמעריקאַנער געזעלשאַפטליכע מיינונג אינ-טערעסירט זיך מיט דער פראַגע וועגען דעם, ווען און ווי אַזוי עס וועט ענדליך צוריקגעשטעלט ווער-

(ווייטער זעה 9-טע זייט).

ווייז, שנאפס און ביר

ווי אזוי דער בעריהמטער געלערטער, לואי פאסטאר האט ענטדעקט באקטעריעס פארשנדיג אלקאהאל

פון ל. בארארוליז

צו 30 יאהר איז פאסטער בעשטימט געוואר׳ען אלס פראפעסאר אין דער שטאט ליל, אין דער געגענד, וואו ווייז, שנאפס און ביער ווער׳ען געמאכט. און אין ליל האט זיך אנגעהויבען יענע טעטיגקייט דיינע, וועלכע האט איהם אומשטערבליך געמאכט.

צום פראפעסאר פאסטער זענען אמאל געקומען עטליכע באלעבאטים, פאבריקאנטען פון ווייז, און איהם געשטעלט די הארבע קשיה:

— זאגט אונז, הער פראפעסאר, מיט וואס בערעכטיגט איהר אייער טעטיגקייט? וואס אזוינס שוט אייער וויסענשאפט פאר אונזער אינדוסטריע אז מיר זאלען שטיצען אייער אוניווערזיטעט און לאבאראטאריעס?

— אט, צום ביישפיל,, — רופט זיך אפ איינער פון די באלעבאטים, — מאך איך ווייז. איז איין פאס ווייז גוט, און די צווייטע איז זויער. און איך ווייס נישט וואס צו טאן אז די ווייז אין יענער פאס זאל נישט זויער ווער׳ען, וואס אזוינס קענט איהר מיט אייער וויסענשאפט טאן פאר מיר, אז די ווייז אין דער צווייטער פאס זאל נישט זויער ווערען?

האט זיך פאסטער פערטראכט, ער האט אנגעהויבען געהען אין די ווייז פאבריקען, גענומען אין פראביר פלעשלעך צו ביסלעך פון די פערשידענע מינים ווייז, אי פון די גוטע אי פון די זויערע; גענומען צו ביסלעך פון דעם שוים און אפגעקראצט צו ביסלעך פון די אינעווייניגסטע זייטען פון די ווייז פעסער. האט די אלע פראבעס געבראכט צו זיך אין לאבאראטאריע און עס אנגעהויבען אונטערזוכען אונטער דעם מיקראסקאפ.

פאסטער איז געווען אן ענטוזיאסטישער און אומערמידליכער פארשער; און נאך דעם, ווי ער האט א גאנצען טאג אפגעארבייט אין זיין קלאסצימער, האט ער ביז שפעט אין דער נאכט געארבייט אין זיין לאבאראטאריע איבער דעם מיקראסקאפ.

אונטערזוכענדיג די שוים פון ווייז, האט פאסטער דארטען בעמערקט זעהר קליינע, דורכזיכטיגע קערפערלעך. דאס איז געווען די הייוען, אבער וואס איז הייוען? וואס פאר א ראלע שפילען זיי אין דער פראדוקציע פון ווייז? און פארוואס זעהט מען נישט דיזעלבע הייוען אין יענעם ווייז, וואס איז זויער געווארען? אבער וואס איז דאס? אנשטאט די קערפערלעך פון הייוען זעהט מען אין דעם זויערען ווייז ערגעץ גאר אנדערע קערפערלעך, וואס מען האט פריהער נישט געזעהען. וואס פאר א קערפערלעך זענען דאס און וואס איז זייער ראל אין צווינגען דעם ווייז צו ווערען זויער?

לאנגע וואכען איז פאסטער געשטאנען איבער דעם מיקראסקאפ און שטודירט די הייוען און די אנדערע קערפערלעך. און פלוצים איז איהם איינגעפאלען א געדאנק, אז אט די הייוען און די אנדערע קערפערלעך זענען לעבעדיגע ארגאניזמען און אז דורך דעם פראצעס פון זייער לעבען פערוואנדלען זיי די זאפט פון וויינטרויבען אין ווייז אדער עסיג.

דער געדאנק איז געווען א געוואגטער. פריהער האט מען דאך געלערנט, אז די זאפט פון וויינטרויבען פערוואנדלט זיך אין ווייז אדער עסיג דורך די ענדערונגען, וואס קומען פאר אין די מאלעקולען פון זאפט: און צווייטענס, איז נישט געווען קיין גרונד צו גלויבען, אז אט די נישטבעוועגליכע קערפערלעך זאלען זיין לעבעדיגע ארגאניזמען. אבער פאסטער האט מיט זיין שפעציעלען חוש דערפיהלט, אז דאס זענען לעבעדיגע ארגאניזמען און אז דאס פערוואנדלען זיי די זאפט פון וויינטרויבען אין ווייז אדער עסיג. בלייבט צו מאכען די נויטיגע עקספערימענטען כדי זיך צו איבערצייגען, אז די טעאריע איז א ריכטיגע.

אויב אט די קערפערלעך זענען לעבעדיגע ארגאניזמען דארפען זיי זיך מעהרען ביי גינסטיגע בעדינגונגען. האט פאסטער צוגעגרייט עטליכע פלעשלעך מיט אזא פליסיגקייט וואס דארף מיט זיך פארשטעלען די גינסטיגע בעדינגונגען, ביי וועלכע זיי זאלען זיך קענען מעהרען, און אין יעדען פלעשעלע אריינגעלאזען צו איין טראפען פון דעם שוים פון די זויערע און נישט זויערע ווינען. און ווען ער האט די פליסיגקייט פון די פלעשעלעך אונטערזוכט א פיר טעג שפעטער, זענען זיי געווען פול מיט הייוען אדער מיט אט די מיסטעריעזע קערפערלעך. הייסט עס, אז דאס זענען לעבעדיגע ארגאניזמען, און ביי גינסטיגע בערינגונגען מעהרען זיי זיך, — פונקט ווי ער האט פאראויסגעזעהן.

דאס איז געווען זיין ערשטער גרויסער טריאומף.

דערנאך האט ער דורך א לאנגע רייה בעראבאכטענדע עקספערימענטען בעוויזען, אז ווען אין דעם זאפט פון וויינטרויבען כאפען זיך אריין אט די קליינע מיסטעריעזע קערפערלעך, אדער באקטעריען, פערמעהרען זיי זיך אין א זעהר גרויסער מאסע, פערניכטען די הייוען און פערוואנדלען דעם זאפט, אדער אפילו דעם פארטיגען ווייז, אין עסיג.

אבער פון וואנען האבען זיך די באקטעריען גענומען אין דעם ווייז? פון דער לופטען. זיי טראגען זיך ארום אין דעם שטויב פון דער לופטען. די לופט, — האט ער ערקלערט — ווי ריין זי זאל נישט אויסזעהען צו זיין, איז פול מיט שטויב, און פערשידענע מינים באקטעריען טראגען זיך אין איהר. איינציגע מינים באקטעריען כאפען זיך אריין אין ווייז און מאכען זי זויער; אנדערע מינים כאפען זיך אריין אין מילך און מאכען זי זויער; און נאך אנדערע מינים כאפען זיך אריין אין א שניט אין לייב פון א מענשען און מאכען דארטען א מכה און פראדוצירען געגוג גיפט, אז דער מענש זאל שטארבען.

שטעלט, זאגט ער, אוועק אן אפענע גלאז מילך אין א ווארימען ארט, וועט זיך די מילך פערוואנדלען אין זויער מילך אין איין טאג צייט. און פערקעהרט, קאכט איבער א גלאז מילך אזוי, אז קיין באקטעריען זאלען דארטען מעהר נישט זיין און פערקארקעוועט עס אין א פלאש אזוי, אז קיין לופט זאל נישט צוקומען, וועט די מילך נישט זויער ווערען פאר וואכען און וואכען, ווייל די מילך וועט קיין באקטעריען נישט האבען וואס זאלען זי זויער מאכען.

ער האט גענומען א שטיק וואטע און עס גריבליך דורכגעקאכט אדער סטעריליזירט און בעוויזען, אז עס האלט נישט אין זיך קיין באקטעריען.

דערנאך האט ער אויף דער וואטע געבלאזען א שטארקען שטראם לופט מיט א מאשין. ווען מען האט דיזעלבע וואטע דערנאך ווידער אונטערזוכט, איז עס געווען פול מיט באקטעריען. די באקטעריען פון דער לופט האבען זיך אויף דער וואטע אפגעזעצט.

אט די ענטדעקונג אליין איז געווען גרויס גענוג צו מאכען זיין נאמען אומשטערבליך. אבער דאס איז נאך נישט אלץ. אלס רעזולטאט פון אט די עקספערימענטען און דורך אט די עקספערימענטען האט ער אויך איין מאל פאר אלע מאל געמאכט א סוף צו א פריהערדיגער טעאריע, אז לעבעדיגע ארגאניזמען קענען ענטשטעהן פון זיך אליין.

* * *

ווען פאסטער איז אלס 27־יעהריגער בחור בעשטימט געווארען אלס פראפעסאר אין שטראסבורג איז ער געווארען אנ׳אריינגעהער אין הויז פון פראפעסאר מ. לארענט, האט זיך פערליבט אין דעם פראפעסאר׳ס טאכטער מארי און מיט איהר געהייראט. זי איז איהם געווען א געטרייע, איבערגעגעבענע פרוי און חבר, און איהם געהאלפען דורכגעהען דורך פערשידענע שוועריגקייטען פון לעבען. זי האט איהם געבוירען דריי קינדער, מיידעלעך. זענען זיי אלע געשטארבען קליינערהייט. דאס איז געווען די גרויסע טראגעדיע אין פאסטער׳ס לעבען. דערפאר אבער האט ער געפונען א זעהר גרויסע גייסטיגע שטיצע אין דער פרוי. זי האט פאר איהם געשריבען וויסענשאפטליכע אפהאנדלונגען, וועלכע ער האט איהר דיקטירט, און פלעגט צוליב זיינע ארבייטען מוזען זיצען איינע אליין ביז שפעט אין דער נאכט.

עס איז ארום האלבע נאכט. מארי ליגט אליין אין בעט, און פאסטער איז מיט זיין לייב און נשמה פערזונקען אין דער ארבייט איבער׳ן מיקראסקאפ. די ווייב רופט.

— לואי, א לואי! קום שוין ארויף,, עס איז דאך שוין אזוי שפעט. דו וועסט דאך פאלען פון די כחות.

און אין דעם צימער אונטען קען זיך פאסטער פון מיקראסקאפ נישט אפרייסען, און ער שרייט ארויף:

— באלד, מארי, איך קום שוין ארויף. נאך איין מינוט.

מארי ווארט א מינוט, און פינף און צעהן. זי דרעמעלט איין. שפעטער כאפט זי זיך אויף. אין שיין פון דעם קליינעם קעראסין לעמפעל איז אין

די ענגלישע ריזען־שיף „מאנט ראזע" איז איינגעגראבען געווארען אין שלאם נישט ווייט פון ליווערפול. א רייה שיפען האבען געמוזט דעם דאמפער ארויסשלעפען.

צימער האלב טונקעל. און לואי איז נישטא. האלב פערשלאפען שרייט זי אראפ:

— זאל שוין זיין גענוג, לואי! עס איז דאך שוין אזוי שפעט, קום שוין ארויף.

— באלד, באלד, מארי, נאך איין מינוט, — ענטפערט פאסטער ארויף.

מארי ווארט נאך א מינוט, און נאך 5,, און נאך 10 מינוט, און דרעמעלט זיך ווידער איין אליין...

און דערנאך שרייבט זי צום פאטער א בריף:

— ווייסט, פאפא,, — מיין לואי ארבייט איצט איבער אנ׳עקספערימענט, וואס וועט איהם מאכען אזוי בעריהמט, ווי גאלילעי אדער ניוטאן.

די טאכטער פון איין פראפעסאר און די פרוי פון א צווייטען, איז זי אליין נישט געווען קיין זעהר געלערענטע פרוי, און האט קנאפ פערשטאנען די בעדייטונג פון איהר מאנ׳ס ארבייט. אבער מיט איהר פערליבט הארץ, וואס איז געווען שטענדיג אנגעפונדען אן זיין הארץ, זיין נשמה, זיינע געפיהלען, זיינע איבערלעבונגען, האט זי געפיהלט די וויכטיגקייט, די גראנדיעזיגקייט פון זיין ארבייט. און גערעכט איז זי געווען; נאך פאר פאסטער׳ס לעבען איז אין פאריז געגרינדעט געווארען דער „פאסטער אינסטיטוט", וואס איז איצטער איינער פון די וויכטיגסטע וויסענשאפטליכע אינסטיטוציען אין דער וועלט. און דער נאמען פון איהר „לואי" שטעהט איצטער אין איין רייה מיט די נעמען פון די גרעסטע וויסענשאפטסלייט און ענטדעקער פון אלע צייטען.

געשטארבען איז פאסטער דעם 28־טען סעפטעמבער, 1895, אין עלטער פון 73 יאהר.

מ. י. סמאלארזש

אפענע מיילער

(דערציילונג)

געווידמעט דעם גרויסען ליבען מענש יעקב קארנאווסקי.

אין א קאלטען, פראסטיגען אויפדערנאכט סונם הינבער 1916, ווען אין גרויסען האלב טונקעלען בית־המדרש, זענען געזעסען די פראסטע יודען צוזאמענגעפאקט אונטער די טישען, געשטאנען צוזאמענגעקנוילט אין רעדלעך און געשמועסט וועגען די ביטערע צייטען, געקאכט אויף דעם, וואס מ׳ווייסט נישט, וואס דער מארגען וועט ברענגען און,, אז דאס גאנצע שטעטעל איז, ווי עפעס איינגעקלעמט געווארען אין א גרויסע, מוראדיגע, צוואנג — האט זיך פלוצלינג די הילצערנע טיר פון בית־המדרש אויפגעפראלט, מיט א צלאכצען, פערפרוירענעם סקריפ און עס האבען זיך אריינגעקלערט דריי ווייבער מיט פלאמעדיקע, פערוויינטע פנימער און מיט צעקרומטע מיילער, וואס האבען מסתמא דעם גאנצען וועג איינגעהאלטען זיך נישט צו צעשרייען — האבען זיך איצט לעבען די טיר זימהדיג צעיללה׳ט, אויסגעגאסען, פערבראכענע הענט אין האלב טונקעלען, אנגעפארעמען חלל און מיט בעטענדיגע, פערטראכטע בליקען זיך געוואנדען צו די איבערגעשראקענע עדה יודען:

— יודען זייט מתפלל, בעטס פאר אברהם בן חנה, ער איז דאך נעבעך זעהר חרוב און א טאטע פון קליינע ארעמע שעפעלעך.

די האבען אפגעהאקט, מעהר נישט געקענט רעדען און מיט א פערשטיקטען געיאמער, האבען זיי זיך ארורכגעשפארט, דורכ׳ן שטויגנדיגען עולם,, ארויפגעדראפעט זיך אויף די פאר טרעפלעך צום הילצערנעם אויסהויל, ווי ס׳איז געשטאנען אין מיטען דער ארון קודש, יעדע איינע האט אנגעכאפט

א שטיקעל עק פון אויסגעריבענעם, גאלדיק, צעדרייוועלטען פרוכת, ווי קינדער כאפען זיך אמאל אן אין דער מאמעס פארטוך, צוגעדרוקט עס צום פערוויינטען פנים און לאנג, לאנג איינגעריסען און געשלאכצט.

אין בית המדרש איז פלוצלינג קאלט געווארען. עס האט עפעס גענומען ארומלויפען, איינעם א קיהל געגעבען די צעהיצטע נאזפליגעל, א צווייטען א בלאז געגעבען אין אויער אריין און א דריטען א קיזשעל־געטון אויפן קארק און פון דארט זיך צעגאנגען איבער׳ן גאנצען גוף. די פיעדריגע, ווארעמע פארע איז ווי אויסגערונען געווארען און אויף די אייל געפארבעטע זיילען פון באלעמער, זענען גליווערדיג, געבליבען הענגען — גרויסע פארעטראפען. ביי די יודען האט, עס אין ערשטען אויגענבליק דעם אטעם פערכאפט, זיי האבען אויפגעשטעלט מויל און אויערען און די אויגען האבען חידישדיג, גאפעדיג,, געקוקט אויף די דריי ווייבער, וואס זענען אזוי אומסגעריכט אריינגעפאלען אין בית המדרש, נאר אין א ווילע ארום, האט דער שמש אנגעצונדען, קליינע, חלבענע ליכטלעך פאר׳ן עמוד און ארום אויפ׳ן באלעמער, און בעת מעשה דערציילט, אז אברהם חנה׳ס,, דער דארפסלויפער, ליגט שוין צוויי וואכען צו בעט און דער אלטער דאקטאר זאגט, אז ס׳אין ר״ל א טיפוס און לויט ווי די ווייבער האבען איהם דערציילט, בעדארפט ער האבען גרויס רחמים. א טייל יודען האבען זיך א ביסעל בערוהיגט:

— מילא דער, כ׳בין נישט וועריט צו מעלדען קען דאך העלפען. — אבער דאך, איז זיי פון די איינענע טרייסט ווערטער, איינגאנצען נישט לייכטער געווארען. עפעס האט שוין דארטען געציפט אין הארץ און יעדער איינער האט פאר זיך אריינגעברומט אין דער באדר אריין:

— כ׳לעבען, פונקט פאר דער היינטיגער צייט

— ס׳האט זיך זייער שווער געלייגט אויפ׳ן שכל, קראנק צו ווערען אין אזא צייט, ערשטענס,, איז זיך נישטא מיט וואס צו האטעווען און צווייטענס, טאמער חלילה מאכט זיך א בהלה — איז ווי אזוי גיט מען זיך אנ׳עצה מיט א קראנקען אינדערמיט, דערפאר, האבען זיך די יודען איבערגעשראקענע, מיט פערקלעמטע געמיטער, שטיל זיך ארויסגעשארט פון בית המדרש און אויפ׳ן גאנצען וועג, האט עפעס געראשט אין קאפ, געבלענדט פאר די אויגען, מ׳האט נישט געקאנט זאגען אויף זיכער, צי פינקעלט עס אזוי, דער ווייס, בלויליכער שניי, צי סתם אין קאפ מישט זיך עפעס. סיי־ווי־סיי, צו די אלטע געוועהנליכע דאגות, איז דעם היינטיגען אויפדערנאכט צוגעקומען נאך עפעס. ס׳האט זיך דערמאנט דאס, וואס מ׳שמועסט שוין א פאר טאג, אז ס׳גייען אום שלאפעקיטען — נאר דעם היינטיגען אויפדערנאכט, האט מען בחוש געזעהען דאס אומגעהען. איבער דעם, ווען מ׳איז שוין אפילו געלעגען אין די בעטען, האט מ׳נאך אלץ נישט געקאנט קומען צו זיך, און ס׳איז שווער געווען איינצושלאפען.

פארטאגס, דער הימעל, א העל בלאער, דערשניי, א געפרוירענער, בלאנקט מיט א בלאלעכען שארף, באגט, ציהט, אונטערן לעפעלע, קארצט, סקריפעט אונטער די טריט פון די עישטע יודען, וואס גייען צום דאוונען. די לופט, א שטייפע, א הארבע, ווי כריין, סומיעט אין די הארציגע אויערען לעפלעך אריין. דער הארוזאנט נעמט זיך אפהילען, א רוקען פון א פאפערדאך, שוואצט זיך ארויס פון דער קליינער ווייסקייט. ארום איז שטיל, פוסט, מיט אמאל — א דין, קוויטשעדיג קול, פישטשעט דורך איבער׳ן שטעטעל, ס׳קול שטעלט אפ די קריכענדיגע יודען — זיי הויבען אן נישטערען מיט די אויגען אין אלע פיר עקען פון מארק, דערווייל צעגייט זיך ס׳קול, וואס אמאל העכער און שניידיגער. די יודען זענען זיך עפעס משער, אז ס׳קול מוז אוודאי קומען פון אברהם, דעם דארפסלויפער,,

וואס וואוינט אויפ׳ן בערגעל, פאר יועמענס וועגען ס׳האבען נעכטען אויפדערנאכט, איינגעריסען די דריי ווייבער. דערווייל, קומט אן צוגעהען יעקל מבקר, א דריבנע נידעריג יודעל, א גרויס, מיט א קליין קעפעלע, ער איילט מיט אזא אימפעט, גלייך ווי מ׳וואלט איהם געיאגט און שאקעלט יאושדיג מיט די הענט. די יודען פרעגען איהם:

— נו, וואס?

יעקל מבקר שפייט אויס, און נעמט זיך דערציילען, אז א גאנצע נאכט, איז ער דארט געווען, ער האט נעבעך געהאט א שווערע גסיסה, זיין ווייב, איז ביינאכט, א פאר מאל אוועקגעפאלען און מיט א האלבע שעה צוריק, האט מען איהם אפגעהויבען. די יודען שפייען אויס, זיפצען אויס: „ברוך דיין אמת", שפאר׳ען אונטער די טלית־זעק,, אונטער די אר׳עמס און קלויבען זיך צוגעהען, נאר יעקל מבקר, איז אומרוהיג, ער האט א פול הארץ אפצודערציילען, נאר ער ווייסט נישט פון וואנעט אנצוהויבען — שרייט ער האסטיג אויס:

— יודען ס׳איז נישט גוט, ס׳איז נישט הירים לעך, הלוואי ס׳זאל אויסגיין צום גוטען. האלט עס נישט פאר קיין קלייניגקייט, ס׳האבען זיך שוין ווידער נעכטען געלייגט עטליכע מענשען אין בעטאריין. מ׳ שמועסט, אז ס׳קומט פון די פאוויצעס, די פגרים פון די נישט בעגראבענע זעלנער גיבען ארויס פון זיך אזא אויר, ווער ווייסט — דראהט ער מיט א פינגער — וואס ס׳וועט נאך אונז צו האנדען קומען.

— די יודען גיבען, א מאך מיט די הענט — וואס איז דער טייטש: זאל קומען וואס עס איז, אלץ איינס און קריכען ווייטער אוועק.

צוגלייך מיט׳ן טאג, האט שוין כמעט ס׳גאנצע שטעטעל געוואוסט פון יעקל מבקרס בשורה, אז ס׳גייט אום טיפוס אין שטעטעל, אז אברהם חנהס האט נעבעך געהאט א שווערע גסיסה און, אז זיין ווייב מלכה, איז א פאר מאל אוועקגעפאלען, געבליבען ליגען מיט פערגלייזטע אויגען. און, אז ווייבער האבען זיך צוזאמענגעטראפען, האבען זיי באלד נאכ׳ן גוט־מארגען, געוואונשען זיך:

— לאמיר נאר זיין געזונט, ווי ס׳איי — אבי ס׳געזונט.

(סוף מארגען)

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארט׳ אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5-9 אוועגד.
בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

יונגע מיידלעך ווילען ווערען פילם-אקטריסעס און פאלען אריין צו פרויען-הענדלער

די ווייסע שקלאפען-הענדלער האבען זייער הויפט-קווארטיר אין פאריז. — די מעהרסטע קרבנות ווערען געבראכט פון די אינדוסטריעלע שטעט. — פון פאריז ווערען די מיידלעך אוועקגעפיהרט קיין ארגענטינע

אין מאנטשעסטער, ענגלאנד, איז לעצטענס אויפגעדעקט געווארען א שענדליכע באנדע, אנגעפיהרט פון אגענטען פון ווייסע שקלאפען. די קרבנות זענען יונגע מיידלעך, וועלכע ארבייטען אין די פאבריקען פון דער אינדוסטריעלער געגענד פון לענקענשאיר. דער סקאנדאל האט געמאכט אזא רושם, אז אייניגע פארלאמענט-דעפוטאטען האבען אנגעפאנגען א קאמפיין צו פערטרייבען פון ענגלאנד די אגענטען פון דעם שענדליכען האנדעל מיט פרויען.

דער לייכטסטער מיטעל צו פערנארען יונגע שעהנע מיידלעך אין דער נעץ פון ווייסע שקלאפען, איז דורך א פערשפרעכען צו מאכען זיי פאר קינא-אקטריסעס, וואו זיי קענען ווערען בעריהמט און רייך.

דער בעגעהר צו ווערען בעריהמטע סטארס איז זעהר גרויס ביי די מעהרסטע יונגע מיידלעך. פיל יונגע מיידלעך פיהלען, אז זיי וואלטען געקאנט שפילען, ווען זיי וואלטען נאר געהאט א געלעגענהייט צו דערשלאגען זיך צו די קינאס.

דעריבער, ווען זיי דערזעהען אנ'אנאנס,, אז מען פערלאנגט שעהנע מיידלעך פאר די קינאס און אז קיין ערפאהרונג איז נישט נויטיג, געפינען זיך צעהנדליגער, אויב נישט הונדערטער מיידלעך מיט אמביציעס, וועלכע רופען זיך אפ און זיי נעמען אן פאר גוט געלד די פאלשע פערשפרעכונגען וואס ווערען צו זיי געמאכט.

צוליב דער גרויסער ארבייטסלאזיגקייט, וואס עס הערשט איצט אין דער טעקסטיל אינדוסטריע אין דעם לענקענשאיר דיסטריקט אין ענגלאנד, איז די צאהל מיידלעך וואס כאפען זיך אן אין די אנאנסען זעהר גרויס. דער סוף פון אט די מיידלעך, וועלכע פאלען אריין אין די הענט פון ווייסע שקלאפען הענדלער, איז זעהר א טרויעריגער. זעלטען ווען איינער געלינגט ארויסצוראטעווען זיך פון די ווייסע שקלאפען הענדלער.

די נעץ פאר די יונגע קרבנות ווערט אלזא פערשפרייט דורך אנאנסען אין די צייטונגען, אין וועלכע עס ווערט געמעלדעט, אז שעהנע מיידלעך ווערען פערלאנגט אויספרובירט צו ווערען צו שפילען אין די קינאס. א צאהל קאנדידאטקעס מעלדען זיך, די אגענטען בעטראכטען זיי, קלויבען אויס עטליכע, און ערקלערען זיי, אז זיי דארפען גלייך אפפאהרען קיין פאריז, וואו עס געפינט זיך די סטודיא. מען גיט די מיידלעך אויף הוצאות און זיי זענען העכסט גליקליך פון דער געלעגענהייט וואס זיי האבען ענדליך געקראגען בעריהמט צו ווערען.

אין פאריז האלטען די ווייסע שקלאפען הענדלער אויף א שעהנע הויז, וועלכע זיי רופען אן מיט דעם נאמען „אקאדעמיע". ווען די גריגע קאנדידאטקעס קומען אן אהין, הויבט מען זיי אן צו לערנען טאנצען און מען פרובירט כלומרשט אויס זייער טאלענט. אלעס קוקט אויס ראיעל. עס געדויערט עטליכע טעג. דאן זאגט מען זיי אן די בשורה, אז עס איז ערשט דערהאלטען געווארען א דעפעשע, אז דער נייער פילם וועט געמאכט ווערען אין זיד אמעריקע. מיידלעך קריגען עטליכע טעג צו צוגרייטען זיך אין וועג אריין און ענדליך קומט אן די „מזלדיגע" שעה און זיי זעצען זיך אויף דער שיף. זיי פערדעכטיגען נישט, אז זיי פאנגען אן א רייזע וואס וועט זיי פיהרען צו אונטערגאנג, צו שרעקליכע יסורים און מעגליך צו זעלבסטמארד. דעם גאנצען וועג האלט מען אין איין רעדען וועגען קומענדען פילם. זיי רעדען אבער בלויז צווישען זיך. מיט די פאסאזשירען איז זיי פערבאטען צו רעדען, ווייל מען קען די נאך צוריקשיקען ווען די אימיגראציאן בעאמטע וועלען זיך דערוויסען, אז מען האט זיי געדונגען צו שפילען אין די פילמען. אזוי האט מען פערזאגט די מיידלעך איידער זיי האבען זיך געזעצט אויף דער שיף. האלטען זיי זייער „גליק" בסוד און זיי מיידען אויס צו פערפיהרען געשפרעכען מיט די פאסאזשירען פון דער שיף.

וואלטען די קרבנות געווען רעדעוודיגער און זיי וואלטען פערטרויט צו זייטיגע מענשען וואוהין און צוליב וואס זיי פאהרען, וואלטען זיי זיך נאך געקאנט ראטעווען. ווען עמיצער אויף דער שיף וואלט זיך, אלזא, דערוואוסט וואוהין און צוליב וואס די יונגע מיידלעך פאהרען, וואלט מען זיי ארויסגעראטעוועט פון די הענט פון די ווייסע שקלאפען הענדלער, און די אגענטען וועלכע האבען פערשפרייט די נעץ פאר די קרבנות, וואלטען געקראגען זייער פערדינטע שטראף.

דער אמת, איז אבער, אז די יונגע מיידלעך פערדעכטיגען נישט וואס פאר א ביטערער שיקזאל עס ערווארטעט זיי. ווען זיי כאפען זיך, אז זיי זענען אריינגעפאלען אין א נעץ פון ווייסע שקלאפען-הענדלער, איז שוין צו שפעט זיך צו ראטעווען.

די גאנצע צייט פון דער רייזע בעציהען זיך די אגענטען צו די מיידלעך זעהר העפליך. מען האלט אין דערצעהלען זיי גאנצע גליקען וועגען דער רייכער צוקונפט וואס עס ערווארטעט זיי. ווען זיי קומען קיין בוענאס איירעס. די הויפט-שטאט פון ארגענטינע, פיהרט מען זיי אוועק אין א גרויסער הויז, וועלכער רופט זיך „אקאדעמיע". דא איז דער שייד-וועג וואו די מיידלעך געזעגנען זיך מיט זייער פערגאנגענהייט, מיט זייערע זיסע און שעהנע חלומות און זיי טרעטען אריין אין דעם גיהנום פון דעם זומפיגע לעבען אלס ווייסע שקלאפען.

אזוי שנעל ווי די מיידלעך טרעטען אריבער דעם שוועל פון דער „אקאדעמיע", איז שוין מעהר נישטא קיין האפנונג פאר זיי זיך צו ראטעווען. סיידען עס זאל פאסירען א נס, איידער די מיידלעך ווערען איינגעשלאסען אין די אפגעזונדערטע צימערען וואו זיי ווערען געצוואונגען אויפצונעהמען „געסט". אזעלכע ניסים פאסירען אבער נישט. פון דעם מאמענט וואס די קרבנות קומען אריין אין דער „אקאדעמיע" זענען זיי זילפלאז. אונבעשיצט קענען זיי שוין פון דארטען נישט ארויס.

ווען די יונגע קרבנות קומען אריין אין דער „אקאדעמיע", פיהרט מען זיי אריין אין א שעהנעם באד-צימער און מען הייסט יעדע פון זיי נעהמען א וואנע. די אייגענע קליידער נעהמט מען צו. נאך דער וואנע פיהרט מען יעדע מיידעל אריין אין א בעזונדער צימער אפצורוהען זיך.

אבער איידער די מיידעל האט צייט איינצודרעמלען קומט אריין א „גאסט". די מיידעל מאכט געוואלדען, זי רופט נאך הילף,, אבער קיינער הערט נישט איהרע געשרייען. די צימערען זענען אזוי געבויט, אז מען קען פון דרויסען נישט הערען וואס אינוועניג קומט פאר. אין פאל די מיידעל הויבט אן א שטארקען קאמף, שיקט מען צו איהר אריין א „יונג", וועלכער איבערצייגט זי מיט „שלאגענדע ארגומענטען", אז עס וועט זיין גלייכער פאר איהר אז זי וועט נישט מאכען קיין סקאנדאלען און וועט זיין פריינדליך צו די געסט.

די „גריגע" קרבנות ווערען געהאלטען א יאהר אדער צוויי איידער מען לאזט זיי ארויס פון דער „אקאדעמיע". די ווייסע שקלאפען הענדלער זענען מיט דער מיינונג, אז א מיידעל וועלכע איז אפגעווען צוויי יאהר אין אזא זומפ, וועט שוין מעהר נישט וועלען אנטלויפען. זי האט שוין דורך דער צייט פערלארען איהר מוטה, איהרע אמביציעס און איהרע חלומות. זי איז שוין א צובראכענער שארבען און זי האט שוין מעהר נישט קיין אינטערעס אין דעם לעבען אויסער דער „אקאדעמיע".

די קאריערע פון קריגס-קאמיסאר וואראשילאוו

קאמף פאר דער שטאט צאריצין

אין 1918, הערבסט צייט, איז די מאכט פונ'ם רויטען קרעמל אין מאסקווע געווען אין געפאהר, אומעטום האבען זיך געשפארט ווייסע ארמעען געגען די באלשעוויקעס, און דער פערביטערסטער קאמף צווישען ווייסע און רויטע איז פארגעקומען ארום דער שטאט צאריצין.

פאר מאסקווע איז די שטאט צאריצין, וועלכע הייסט שוין איצטער סטאלינגראד, געווען א פראגע פון לעבען און טויט. חוץ דעם וואס די שטאט צאריצין איז געווען „דער שליסעל צו ברויט", איז זי אויך געווען די איינציגע האפנונג, אז די ארמעען פון אדמיראל קאלטשאק וועלען זיך נישט פעראייניגען מיט די ארמעען פון גענעראל דעניקין. די שטאט צאריצין איז געווען דער גרעניץ וואס האט צוטיילט און צושניטען די ווייסע פראנטען, און דערפאר איז פאר די באלשעוויקעס געווען אזוי נויטיג די שטאט נישט צו פערלירען.

פאר לעניג'ען און אויך פאר די אנדערע מיטגלידער פונ'ם פאלקס-קאמיסאריאט איז דאס געווען קלאר, און דערפאר האבען די זיך אזוי שטארק אינטערעסירט מיט אלץ וואס ס'קומט פאר אין און ארום צאריצין. די פראגע איז געווען: וועט וואראשילאוו ביי צאריצין צוקלאפען די קאזאקען, אדער נישט?

כדי צו פערשטארקען די מאכט און מעהר פעראייניגען די רויטע גווארדיע האט מען פון מאסקווע ארויסגעשיקט קיין צאריצין סטאלינ'ען. און מען דערצעהלט, אז איידער סטאלין איז אהין אוועקגעפאהרען, האט ער אויף דער זיצונג פונ'ם „סאוונארקאם" געזאגט:

— ווי עס שיינט, מאכט מען מיך פאר א ספעציאליסט אין רייניגען די שטאלען פון דעם מיליטערישען דעפארטאמענט.

און געזאגט האט ער דאס כדי צו טרעפען טראצקי'ן, דעם מענשען, וואס ער האט קיינמאל נישט ליב געהאט. ער האט דאס אבער געזאגט זעהר פארזיכטיג, ווייל אין יענער צייט איז טראצקי געווען דער מעכטיגער פארזיצער פון דעם מיליטערישען קריגס-ראט.

מיט זיין עקשנות. וואס האט צו זיך כמעט קיין גלייכען נישט, איז דער „פערהארטעוועטער באלשעוויק", סטאלין, אנגעקומען אויפ'ן פראנט און איז דארט געווען אין די געפעהרליכסטע ערטער. אויך טראצקי איז אויף אלע געפעהרליכע ערטער געווען, און ביידע, אי סטאלין, אי טראצקי, האבען מיט די זעלביגע מיטלען איינגעפיהרט ארדנונג אין דער ארמעע. דער אונטערשיד צווישען זיי איז בלויז געווען דער, וואס טראצקי האט דערצו נאך געהאלטען שעהנע און שטארקע רעדעס אויך; סטאלין אבער האט קיין רעדעס נישט געהאלטען, כאטש זיי האבען זיך שוין דאן פיינט געהאט, האבען זיי דאך איינער געגען אנדערן געקעמפט בלויז שטילערהייט, נישט אפען.

געזעגענדיג זיך מיט לענינ'ען, וועלכער האט זיך שוין דא געשראקען פאר אנ'אויפשטאנד פון די לינקע סאציאליסטען-רעוואלוציאנערען, האט סטאלין געזאגט:

— וולאדימיר איליטש, זייט זיכער,, אז וואס שייך יענע היסטעריקער וועט די האנט ביי מיר נישט ציטערן ווען מ'וועט דארפען עפעס טאן. מיט שונאים וועלען מיר האנדלען אזוי ווי מ'האנדעלט מיט שונאים!

און דריקענדיג לענינ'ען די האנט, איז סטאלין אוועקגעפאהרען קיין צאריצין.

אין דער שטויביגער צאריצין, וואו וואראשילאוו איז געווען דער קאמאנדיר, האט דער פולס פון דער רעוואלוציע דאן געקלאפט אזוי שטארק פונקט ווי דער פולס קלאפט ביי א לעבעדיגען מענשען ווען ער קריגט אנ'אטאקע אויפ'ן הארץ.

די שטאט, וואו ס'איז ערשט נישט לאנג צוריק געווען אזוי פרעהליך און לעבעדיג, האט אויסגעזעהן ווי א בעלאגערטע פעסטונג. א סך געביידעס זענען מיט אמאל פערוואנדעלט געווארען אין שפיטאלען און זענען געווען פול מיט קראנקע און פערוואונדעטע. אויך די טורמעס זענען געווען פול, אויף אלע גאסען און געסלעך זענען געשטאנען רויטע-ארמעער, און ווער עס איז נאר פערביגעגאנגען האבען זיי איהם אפגעשטעלט און געפרעגט אויף דאקומענטען. דער פראנט אויסער דער שטאט האט זיך געצויגען אויף א ווייטקייט פון זעקס הונדערט קילאמעטער, און וואו מען האט נאר געגעבען א ווארף דאס אויג, האט מען געזעהען שטעכעדיגע דראטען און טראנשעען, און אויף דער וואלגע זענען געשוואומען קריגס-שיפען, אנגעשטעלט מיט הארמאטען און פולעמיאטען.

די גוט דיסציפלינירטע מחנות פון דעם אטאמאן קראסנאוו האבען אין א האלבען צירקעל, ווי מיט אייזערנע צוואנגען, ארומגענומען די שטאט. אונטער דער קאמאנדע פון די צוויי געניטע און בייזע קאזאצקע גענעראלען, פיצכעלאוראוו און מאמאנטאוו. האבען קראסנאוו'ס מחנות זיך געריקט אלץ נעהנטער אין צוויי געבויגענע ליניעס, אנגעשפארענדיג זיך מיט ביידע עקען אן דער וואלגע. די ווייסע האבען גוט געוואוסט, אז פערכאפען צאריצין מיינט — עפענען דעם וועג קיין מאסקווע און זיך דערשלאגען צו א פולען זיג.

אינ'ם צענטער פון דער שטאט, אין דעם שטיינערנעם דריי-גארעדיגען מויערל פון א געוויסען זעגעפט-פאבריקאנט, וואס איז בעצייטענס אנטלאפען, איז געווען די הויפט-קווארטיר פונ'ם רעוואלוציאנערען קריגסראט פון דער צעהנטער ארמעע. יענע הויז האט ארויסגעווארפען א פחד אויף אלע איינוואוינער פון שטאט. פון דארט האבען סטאלין און וואראשילאוו ארויסגעגעבען בעפעהלען, אז מען זאל אלעמען טרייבען אויפ'ן שלאכטפעלד, פון דארט איז מען שטענדיג געשטאנען אין דירעקטער טעלעפאן-פערבינדונג מיט לענינ'ען אין מאסקווע, און דארט איז סטאלין קיין נאכט נישט געשלאפען און האט אלעס איינגעארדענט אזוי, אז די גאנצע מאכט זאל זיין ביי איהם אין די אייזערנע הענט.

צוזאמען מיט סטאלינ'ען און וואראשילאוו'ן איז אין יענעם דריי-גארעדיגען מויערל שטענדיג געווען דער הויפט פון דער צאריצינער „טשעקא"- טשערוויאקאוו, וועלכער איז געווען א מייסטער צו טאן אלץ אין דער שטיל ביים אפראמען מענשען פונ'ם וועג.

(ווייטער קומט).

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(111

דער אויספארשונגס-ריכטער ביאלאפאלסקי איז צוגעגאנגען צום טעלעפאן א בייזער אויף דער גאנצער וועלט, וואס מ'שטערט איהם זיין שלאף. „ גאנץ אומגעריכט האט ער דערהערט די שטים פון דער באראנין.

— איהר וואונדערט זיך געוויס, וואס איך שטער אייך אזוי פריה אין אייער שלאף, איהר [illegible] ערשט נישט לאנג צוריקגעקומען פון עפעס א סעודה'לע...

— שוין ווידער, האט ער שווער אפגעזיפצט,, איך האב געמיינט, אז איהר זענט שוין פערשוואונדען געווארען פון האריזאנט, אז איך וועל אייך מעהר נישט זעהען און הערען.

— פערפאלען, דאס לעבען וויל אונז נישט פאלגען, נאר מיר מוזען פאלגען,, ווי דאס לעבען הייסט אונז. איך מוז נאך אמאל זיך צו אייך ווענדען, אויף דאס מאל פאר אייער טובה וועגען.

— איך דאנק אייך פאר דער טובה און האב נישט קיין פערגעניגען מעהר מיט אייך צו רעדען. איך ערקלער אייך קאטעגאריש, אז איך וויל נישט מיט אייך מעהר רעדען.

— זייט נישט אויפגערעגט, איך האב אייך [illegible] קיין שום שלעכטס נישט געטון און איך [illegible] איך אויף ווייטער אייך קיין [illegible] נישט טון, דעריבער דארפט איהר נישט זיין אזוי אויפגערעגט. איהר וועט באלד הערען, אז איך מיין אייער טובה.

— זאגט שנעלער, וואס איהר ווילט,, איז דער אויספארשונגס-ריכטער שוין געווארען אינטריגירט.

— ס'געהט נישט אזוי שנעל ווי איהר מיינט, הערט אויס מיט קאפ. אלזא, איהר האט געוויס געהערט וועגען דעם מארד, וואס איז פארגעקומען ביי דער פריילין מרים ווייספעלד, איהר פערשטעהט הער ריכטער, אז איך שטרייך ספעציעל אונטער דעם נאמען ווייספעלד.

דעם ריכטער האט געגעבען א שטאך אין הארצען, שוין נישט דאס ערשטע מאל האט די באראנין ספעציעל בעטאנט דעם נאמען ווייספעלד, איצט האט דאס איהם נאך מעהר געטראפען.

דער ריכטער האט איהר אבער נישט געוואלט ארויסווייזען קיין שום סמנים פון צווייפעל און ער האט זיך אנגערופען:

— די גאנצע געשיכטע געפעלט מיר נישט, ערשט נישט לאנג האט זיך דאסזעלבע פריילין מיט איהר חתן ארויסגעוויקעלט, און דאס נאר א דאנק אייך, פון א זעהר פאסקודנער געשיכטע, און איצט ווידער א זעהר טרויעריגער ענין.

— איהר ווילט דאך דערמיט נישט זאגען, הער אויספארשונגס-ריכטער פאר ספעציעל וויכטיגע ענינים, אז איהר זענט חושד דאס פריילין אדער אימיצען פון איהרע נאהענטע אין דעם מארד, וואס איז ביי איהר אין שטוב פארגעקומען.

— איך וויל נאך דערמיט גארנישט זאגען, צו דעם האבען מיר נאך גענוג צייט. מיר וועלען נאך זעהען, וואס איז פארהאן חושד צו זיין און וועמען.

— בעמיהט זיך נישט אומזיסט, הער ריכטער, איהר וועט פערשפארען די טרחה, ווייל איך האב שוין פאר אייך אלץ געטון, איך בעמיה זיך שוין דעם פאל, אז אייער נאמען אלס געניטער און גוטער אויספארשער זאל נישט געמינערט ווערען. איך וויל צולעגען אויך מיין בעשיידענע פערזאן צו אייער שטייגענדער קאריערע.

— איך פערשטעה אייך גארנישט צום טייוועל, דאס איז דאך פשוט'ער אכזריות, א מענשען אזוי צו פייניגען. ווי איהר טוט דאס בנוגע מיר.

— איין מינוט געדולד און איהר וועט זיך איבערצייגען, אלזא, הער ריכטער, איך וויל אייך אנווייזען, וואו ס'געפינט זיך אין איצטיגען מאמענט דער מענש. וואס איז בעגאנגען דעם מארד אין דער וואוינונג פון מרים ווייספעלד, אבער געדענקט, אז איך זאג אין איצטיגען מאמענט, ווייל נאך אין עטליכע מינוט ארום קענט איהר שוין האבען פערשפעטיגט.

— זאגט, וואס איהר ווילט, אבער גיכער, ווייל מיינע נערווען וועלען מעהר נישט אויסהאלטען.

— גוט, איך וועל אייך מעהר נישט פערהאלטען, ווייל ווי איך האב אייך שוין געזאגט, האט איהר ווייניג צייט, אלזא, דער מערדער ליגט איצט א געבונדענער אין א גרוב.

די באראנין האט גענוי בעצייכענט דאס ארט, וואו זי האט געוויסען אוועקלייגען מאקסען.

— אבער איהר מוזט דאס מאכען שנעל, ווייל נעבען איהם געפינט זיך נישט קיינער, קיין מענש היט איהם נישט און איך ווייס אויב ער אליין, אדער א צופעליגער דורכגעהער וועט איהם נישט בעפרייען.

דעם ריכטער האט שטארק אימפאנירט דער בלויזער געדאנק, אז ער וועט ווידער זיך קענען בעווייזען מיט זיינע פעהיגקייטען, אז ער וועט ווידער אמאל אויפבינדען א פלאנטער, וואס קיינער אין דער פאליציי קען נישט אויפקלערען, אז די באראנין זאגט דעם אמת, אין דעם איז ביי איהם נישט געווען קיין שום ספק, צו גוט האט ער שוין געקענט איהר הארטען, אבער עהרליכען כאראקטער, אז ער זאל דאס נישט פערשטעהען און וויסען.

— גוט, האט דער ריכטער געענטפערט. איך שיק גלייך אהין אנ'אפטיילונג פאליציי און וועל דעם ענין אויפקלערען.

— און איך וועל זיך ערלויבען אין עטליכע מינוט ארום ווידעראמאל אנצוקלינגען, כדי זיך צו דערוויסען, וואס איהר האט דיספאנירט.

די באראנין האט נישט געווארט אויף קיין ענטפער, נאר האט אוועקגעלעגט דאס טרייבעל.

דער ריכטער איז געווען דענערווירט, ער האט גלייך אנגעקלונגען אין דער הויפט-פאליציי און האט דיספאנירט, אז מ'זאל גלייך ארויסשיקען פאליציי אויף דעם ארט, וואס ער האט גענוי אנגעוויזען, דערביי האט ער דיספאנירט, אז אויב מ'וועט דעם מערדער געפינען אויף דעם ארט, זאל מען איהם גלייך וועגען דעם טעלעפאניש מיטטיילען.

דאן האט ער זיך א מידער און אויפגערעגטער אוועקגעזעצט אויפן בעט, ווארטענדיג אונגעדולדיג אויף דער מיטטיילונג וועגען דעם אויסגאנג פון דער אונטערנעהמונג.

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעפּע

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 5 ז אדר תרצ"ג

מערץ

זון-אויפגאנג 6.18
זון-אונטערגאנג 5.19

פון האנדעלס-געריכט

ווענדונג צו פערעפענטליכען אנ'אופּדלאשטש דער פירמע „מיכאל גלאזער". — פירמע „י. שט'לדט" רעגולירט אויף 15 פּראצענט. — פירמע „יוליוש לעהרער" און „ש. לעווענבערג" רעגולירען אויף 15 פּראצענט

אויף דער לעצטער זיצונג, האט דאס האנ־דעלס־געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע־אפמאך פון דער פירמע „ש. לעווענבערג" אין אזארקאוו מיט די קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פּראצ. אויסצוצאהלען אין משך פון 3 יאהר.

• • •

אויף דער קרעדיטארען - פערזאמלונג פון דער פירמע „אטא און ראבערט ראדקע", מעכאנישע טישלעריי אין זגערזש, האט די פירמע פארגעלעגט די קרעדיטארען א רעגולאציע - פארשלאג פון 15 פּראצ. די אנוועזענדע קרעדיטארען זענען גע־ווען געגען דעם פארשלאג און געשלאסען א קרעדי־טארען-פערבאנד.

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט די פירמע נעבעטען נאך אמאל צו רופען א קרעדיטארען-פער־זאמלונג, כדי צו בעניי'ען דעם פארשלאג.

דאס געריכט האט די ביטע אפגעוואו־פען און דעם קרעדיטארען - פערבאנד בעשטעטיגט. אלס סינדיק איז געוועהלט געווארען דער קרעדיטאר זיגמונד בראווע.

• • •

אין שייכות מיט דעם אופּדלאשטש פון „ה. קרישטאל" (קילינסקא 15), וועלכער איז פערעפענט ליכט געווארען אין יאהר 1930, האט דער געריכטס־קאמיסאר איצט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א פארשלאג, צו ליקווידירען דעם אופּדלאשטש, מח־מת אין דער אופּדלאשטש־מאסע געפינט זיך נישט קיין שום אקטיוען. דער גפאלענער געפינט זיך אין גרויסען נויט און איז אפילו עקסמיטירט געווא־רען פון דער וואוינונג.

דאס געריכט האט דעם אופּדלאשטש ליק־ווידירט.

• • •

א וויבער פירמע האט זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע, צו פערעפענטליכען אנ'־אופּדלאשטש דער פירמע „מיכאל גלאזער" (זשע־לאזנא 5).

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האבען די בע־פולמעכטיגטע פון ביידע צדדים געבעטען אפצו־לעגען דאס בעטראכטען דעם ענין אויף 2 וואכען.

• • •

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט די פירמע „איצעק לייב שיינפארבער" בעקומען פון האנדעלס-געריכט א „נאדזור" אויף 3 חדשים.

אויף דער לעצטער זיצונג, איז אלס ריכטער־קאמיסאר נאמינירט געווארען דער האנדעלס־ריכטער פעטערס. געריכטס־אויפזעהער — דער סוחר זאני מונד ליטווער.

• • •

אויף דער זעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע־אפמאך פון דער פיר־מע „יוליוש לאהרער", פאבריק פון ביינוועל־סחורה און פארבערייי (היפאטעטשנא 6), מיט די קרעדי־טארען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פּראצענט. אויסצוצאהלען אין ראטעס.

• • •

דעם 28. פעברואר ד. י. איז אין האנדעלס־געריכט פארגעקומען א קרעדיטארען־פערזאמלונג פון דער פירמע „י. שטילדט".

נאכ'ן אדורכלייענען דעם בעריכט, האט די פירמע פארגעלעגט די קרעדיטארען א רעגולאציע פון 15 פּראצ. אויסצוצאהלען אין 5 פּראצענטיגע ראטעס. מחמת דעם, וואס דער גרעסטער טייל קרעדיטארען האבען געשטימט פאר דעם פארשלאג, האט דער ריכטער־קאמיסאר אנערקענט דעם אפ־מאך פאר בעשטעטיגט.

דער ענין וועט בעטראכט ווערען אויף דער נאהענטסטער זיצונג פון האנדעלס־געריכט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) מיטוואך, דעם 15. מערץ וועט אין לא־קאל אויף אל. קאשטשושקי 21 אמטירען — פון 8 אינדערפריה א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז־שטאט 1, צו וועלכער עס דארפען זיך צושטעלען יונגעלייט פונ'ם יאהר־גאנג 1911 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־דינסט, און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאט.

דאנערשטאג, דעם 16. דארפען זיך מעלדען פאר דער קאמיסיע פ. ק. או. לאדז־שטאט 2, (איב'ם זעלבען לאקאל) פון די זעלבע יאהרגענג — די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי־קאמיסאריאט.

די יונגעלייט דארפען האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

טייערער חיונה

(2) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קא־מיסיע צו פעסטשטעלען די אויפענטהאלט הוצאות איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז חיונה־הוצאות האט אין חודש פעברואר אויסגעמאכט טייער, ווי אין יאנואר — אוי" 0,706 פּראצענט.

עולים ויורדים

דער וואוקס פון ראדיא=אבאנענטען

(2) אין משך פון חודש פעברואר זענען אין לאדז צוגעקומען 486 ראדיא־אבאנענטען, און אפ־געקומען 434.

בסך־הכל זענען אויפן 1 מערץ רעגיסטרירט געווארען 18,101 ראדיא־אבאנענטען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט=דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפּ־ראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פּיעטרקאווער 95), י. קלופּסא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53)

רעמאנט פון טינקען

(א) די אדמיניסטראטיווע מאכט, גיט איצט ארויס א רייהע פעראָרדענונגען צו הויז־ווירטען, אז די זאלען רעמאנטירען די דרויסען־יוועט פון זייערע הייזער, מחמת די טינקען פון די לאנג־נישט־רעמאנטירטע הייזער דראהען מיט אראפפאלען און בעשעדיגען דורכגעהער.

די הויז־בעזיצער, וואס וועלען נישט רעמאנ־טירען די טינקען וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכקייט.

ווענען ביליגער מאכען ס'דירה=געלד

אלפּוילישער צוזאמענפאהר פון לאקאטארען=פעראיינען אין ווארשא

(2) היינט 10 אינדערפריה וועט זיך עפענען אין ווארשא, אויף קרולעווסקא 49, דער דעלעגא־טען-צוזאמענפאהר פון לאקאטארען-פעראיינען אין גאנץ פוילען.

מצד לאדז זענען דעלעגירט: ד"ר איינער און איגנס. הורוויטש.

דער צוזאמענפאהר האט דעם צוועק צו אינטערוועניר‍ען ווידער ביי דער מאכט וועגען פערקלענערען ס'דירה־געלט, און צו בעמיהען זיך, אז עס זאל וואס־שנעלער בעטראכט ווערען דער פראיעקט, וואס איז פריינגעלאסען אין סיים.

דער צוזאמענפאהר זאל אויך שיקען א דע־לעגאציע צו די פעראינטערעסירטע מיניסטעריומס, בכדי ענטגילטיג צו בעקומען א בעשטעטיגונג פון דעם צוזאג אפצושטעלען די עקסמיסיעס פונם 1 אפּריל ביזן 1 אקטאבער ה. י.

עס איז כדאי צו וויסען, אז די ווארשעווער געריכטען האבען אויף דער צייט ארויסגעגעבען אנ'ערך 30 טויזענט עקסמיסיעס, און די לאדזשע — 15 טויזענט.

לאדזער עקספּארט-פירמען וועגען דער טעטיגקייט פון דער פויל.-האלענדישער האנדעלס-קאמער

(א) אין שייכות מיט די ידיעות וועגען דעם קאנפליקט, וואס איז ענטשטאנען צווישען די רעגי־רונגס פאקטארען און דעם פרעזידיום פון דער פוי־ליש־האלענדישער האנדעלס־קאמער אויפ'ן גרונד פון די נישט־פאכמענישע בעהאנדלונג פון די פּראַ־געז פון פוילישען עקספּאָרט קיין האלאנד, האט דאס פרעזידיום פון דער קאמער איבערגעגעבען דעם האנדעלס־מיניסטעריום אנ'ערקלערונג, אין וועל־כער עס ווערט פּראָטעסטירט געגען דעם פארוואורף פון נישט פאכמענישקייט און פון צולאזען נישט־ערנסטע אפּעריטען. אין האלאנד, ערקלערט די קא־מער, זענען פאקטיש אפגעגעבען געווארען, מצד געוויסע פארשטעהער פון דער לאדזער אינדוסטרי אזעלכע אפּערטען אבער דאס איז געשעהען אהן דעם וויסען פון דער קאמער און געגען איהרע פעראָרדענונגען און דירעקטיווען.

צוליב דעם, וואס די פויליש־האלענדישע קא־מער וואַרפט ארויף די שולד אויף געוויסע לאדזער פירמעס, האבען מיר זיך געווענדעט צו די פיר־מעס, וואס זענען אממייסטען פעראינטערעסירט אין עקספּאָרט קיין האלאנד, וואו מען האט אונז ער־קלערט פאלגענדעס:

די ערנסטע עקספּאָרט־קרייזען אין לאדז בעצי־הען זיך שוין זייט א לאנגער צייט מיט א גרויסער צוריקגעהאלטענקייט צו דער טעטיגקייט פון דער פויליש־האלענדישער האנדעלס־קאמער און האבען איהר טעטיגקייט אפגעשאצט מעהר ווי קריטיש. די טעטיגקייט פון דער קאמער האט זיך נישט גע־שטיצט אויף פאכמענישע קענטשאפט פון עקס־פּאָרט. זעה'ר א שלעכטען איינדרוק האבען ארויסגע־רופען די פאנטאסטישע ידיעות פון דער קאמער, וואס זענען אויסגעריכענט געווען אויף רעקלאמע־צוועקען, וועגען גרויס־ט־אנזאקציעס מיט האלאנד. די דאזיגע ידיעות, וואס האבען זיך נישט געשטיצט אויף קיין שום רעאלע יסודות האבען ארויסגערו־פען א רעאקציע אין האלאנד און דאס האט דער־פיהרט צו שלעכטע פאלגען פאר'ן פוילישען עקס־פּאָרט.

די ענערגישע שטעלונג פון האנדעלס־מיניס־טעריום בנוגע דעם פרעזידיום פון דער פויליש־האלענדישער האנדעלס־קאמער האט דעריבער א־רויסגערופען א צופרידענהייט אין די לאדזער ערנ־סטע עקספּאָרט־קרייזען.

גרויסע באהן=קאטאסטראפע מיט מענשליכע קרבנות אויף דער ליניע זגערזש - אזארקאוו

צוויי באהן-מאשיניסטען ראנגלען זיך מיט'ן טויט. — צעהן וואגאנעס צושמעטערט

אויסגעמיטען א צווייטע קאטאסטראפע מיט א פאסאזשיר=צוג

פרייטאג 6.54 אינדערפריה איז אויף דער ליניע זגערזש—אזארקאוו פארגעקומען א באהן־קאטאסטראפע, 10 וואגאנעס און דער לאקאמאטיוו זענען צושמעטערט געווארען און צוויי מענשען זע־נען שווער־פעראוואונדעט געווארען. אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע, איז באלד אנגעקומען די ווי־נערקייטס־מאכט, כדי פעסטצושטעלען די סבות פון דער קאטאסטראפע.

ווי ס'ווערט אונז מיטגעטיילט, שטעלט דאס ארט פון דער קאטאסטראפע מיט זיך פאר א שרעק־ליך בילד. אויף עטליכע צעהנדליג מעטער ליגען און וואלגערן זיך שטיקער פון די צושמעטערטע וואגאנעס. די קאטאסטראפע איז געשעהען מיט דעם משא־צוג, וואס איז געגאנגען פון פעטריקאו קיין דאנציג, וואס איז געפיהרט געווארען פון מאשיניסט אנטאן סלאמקא. דער צוג איז אין פולען גאנג אריין אין א ראוו און זיך איבערגעקעהרט.

פון אונטער די חורבות האט מען ארויסגע־צויגען דעם געהילף־מאשיניסט אברעמבאווסקי, ביי וועמען ס'איז אפגעריסען געווארען א פוס ביז דער קניע און בעקומען שווערע וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער. פון אונטער א בארג קויהלען האט מען אויך אפגעגראבען דעם מאשיניסט סלאמקא, וועל־כער האט געגעבען שוואכע סמנים פון לעבען, ביי איהם זענען צובראכען געווארען ביידע הענד. דער פערקעהר איז צוליב דער קאטאסטראפע איבערגע־ריסען געווארען.

די קאטאסטראפע האט געקענט ברענגען צו א סך מענשליכע קרבנות. מחמת אויף דער סטאנציע איז גראד בעת דער קאטאסטראפע געשטאנען א פאסאזשיר־צוג, וועלכער איז דערוויסענדיג זיך פון דער קאטאסטראפע ארויף אויף א צווייטע ליניע. און איז אנגעקומען קיין לאדז מיט א פערשפעטיגונג. די קאטאסטראפע איז געשעהען צוליב דעם, וואס דער אויטאמאט פון האמולעץ האט נישט פונקציא־נירט נארמאל.

ביידע פעררוואונדעטע מאשיניסטען זענען אפּ־געפיהרט געווארען אין א שפיטאל קיין לאדז, וואו זיי ראנגלען זיך מיט'ן טויט.

יודיש טעאטער פילהארמאניע

טרופּע אונטער דער לייטונג פון בעריהמטן ארטיסט משה ליפּמאן.

היינט, זונטאג, דעם 5. מערץ, 9 אוונט לטובת „תומכי אורחים" די וויי'ער פריילעכע מוזיקאל'שע קאמעדיע

חובות

אין 3 אקט פון באנטשע

צום שלוס א קאנצערט מיט'ן אנטייל פון: עני לימאן, י. גרינשפאן, מ. פאונאנסקי און ז. גארליצקא.

מארגען מאנטאג, 9 אוונט א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג

פרייזן פון 49 גר. ביז 1.70 זל.

ארעסטאנטקע № 49

מוזיק־דירעקטאר ס. ליפּאווסקי

נייע פאדערונגען

פערשארפטער שטרייק אין דער קאטאן=בראנזשע

(2) נעכטען האט פערשטרייקט די איינציגע לעצטע פאבריק, וואס האט נאך לעת עתה געאר־בייט — פון „איגנאצי ניקיעל" (גדאנסקא 146.

אויף זייערע לעצטע פערזאמלונגען האבען די שטרייקענדע קאטאן - ארבייטער בעשלאסען צוריקצוציהען די הנחות, וואס זיי האבען פאר געשלאגען די פאבריקאנטען, און צוריקצוקעהרען צו די פריהערדיגע פאדערונגען.

אויב די מאנטאגדיגע אונטערהאנדלונגען וועלען נישט געבען קיין רעזולטאט. וועט דער שטרייק ווייטער געפיהרט ווערען.

חנוכת הבית אינם לאדזער זשורנאליסטען=סינדיקאט

דער סינדיקאט פון די לאדזער זשורנאליסטען פייערט היינט דעם חנוכת־הבית פון זיין פּרעכטיגען אייגענעם לאקאל אויף פּיעטריקאווער 121.

12 בייטאג וועט פארקומען א פייערליכע אל־געמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער, געווידמעט דעם אקט פון עפענען דעם לאקאל.

די פערוואלטונג בעט אלע מיטגלידער פּינקט־ליך צו קומען.

קלאנג=קינא=טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג !

דאפּעלטער פּראגראם:

— I —

„די ענטשיידענדע נאכט"

עראטישע דראמע פון רוסישען אפיצירען־לעבען. אין דער הויפּט־ראָל

Suzi Wernon

— II —

„מיט בירד'ן אויפ'ן נארד־פּאל"

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

קריזיס אין דער „שטייערן-בראנזשע“...

צוזאמענפאהר פון נאטשעלניקעס פון די שטייער-אמטען

פערגאנגענעם דאנערשטאג איז אין לאדז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון די נאטשעלניקעס פון די פינאנץ-אמטען. וועלכע אינטערליגען דער לאדזער פינאנץ-קאמער. פון ווארשע זיינען צום צוזאמענפאהר געקומען דער דעפארטאמענט-דירעקטאר פון פינאנץ-מיניסטעריום מיכאלסקי און דער מיניסטעריאל-אינספעקטאר ליפינסקי.

נאך דעם ווי ס'זיינען אפגעגעבען געווארען בעריכטען פון דער טעטיגקייט פון די פינאנץ-אמטען און וועגען דער לאגע פון די שטייער-צאהלער, האט דער דעפארטאמענטס-דירעקטאר און דער פרעזעס פון דער פינאנץ קאמער געגעבען די נאטשעלניקעס אויפקלערונגען בנוגע מאנכע שטייער-פראגעס.

א גדו-שפעקולאנט

גוואלד-געשריגען, מ'מוז זיך דאך יאקאש העלפען!

(א) דעם 17. יאנואר 1933 איז אויף לאגעוניצקא גאס פערהאלטען געווארען דער 28-יעהריגער עדוואַרד באַוער, וועלכער האט זיך בעשעפטיגט די לעצטע צייט מיט בעקעיפען זיך מיט פרילען, דערקלערען זיך, זיי אין ליבע, ווערען זייער חתן, און — ביי דער דאזיגער געלעגענהייט — ארויסצונארען, אדער גנב'ענען, על חשבון נדן, פערשידענע געלד־סומען...

געכטען האט ער דערפאר בעקומען אן'אורטייל פון שטאַטישען געריכט — 4 חדשים צו זיצען און גארנישט סון.

פון א באנק איז טורמע

נאך דער ליקווידאציע פון דער טאמאשאווער קאאפעראטיווער באנק

(2) דעם פאריגען יאהר איז אין טאמאשאוו ליקווידירט געווארען די קאאפעראטיווע באנק אויף ענטאניעגא 7.

די סיבה פון דער ליקווידאציע איז געווען פינאנציעלע שוועריגקייטען, מחמת די מיסברויכען וואס די ליטונג פון דער באנק איז בעגאנגען.

עהערנעכטען זיינען דערביי גע'משפט געווארען די פערוואלטונגס-מיטגלידער פון דער דאזיגער אינסטיטוציע: דער גלח שימאנסקי, קיראוסקי, פאקשענסקי און די דירעקטארען פון דער דאזיגער באנק: די ברידער ריימאנד און וויקטאר וויש ניאווסקי.

קיראווסקי און שימאנסקי זיינען פער'משפט געווארען אויף 6 חדשים ארעסט, פאקשענסקי—אויף 4 חדשים, און די ברידער ווישניאווסקי זיינען פריי געשפראכען געווארען.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

פון פליישער-ארבייטער-פעראיין

די טעג איז פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון פליישער-ארבייטער-פעראיין.

אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ווערט אויסגעוועהלט ה' משה קארפעל, וועלכער לאדענט איין אין פרעזידיום די ה"ה: לייזער עפשטיין, מאכל שיינהאלץ, ישראל ראגאווי און ה' סטאלארסקי אלס סעקרעטאר.

פאר'ן צוטרעטען צום סדר-היום האלט ה' סטאלארסקי א פאליטישען רעפעראט וועגען דער פאליטישער און ווירטשאפטליכער לאגע אין לאנד און אין זין פון זיינע אויספיהרונגען ווערען אנגענומען רעזאלוציעס געגען נייעם געזעץ פון סאציאלע פערזיכערונגען, געגען געזעץ פון פעראיינען, געגען שטאנד-געריכטען, פאר ביליגער מאכען דירה-געלד אויף 50 פראצ. און געגען עקסמיסיעס. א בעגריסונגס-רעזאלוציע דעם צ.ק. פון „פועלי-ציון" אין פוילען און די יודישע ארבייטער אין ארץ-ישראל.

דעם בעריכט פון דער טעטיגקייט און פינאנסען גיבען אפ די ה"ה: משה קארפעל און סטאלארסקי, פון בעריכט איז צו זעהן, אז די פליישער-ארבייטער זיינען היי-יאהר געשטאנען אין נסדר'דיגען קאמף מיט די אונטערנעהמער. דער אלגעמיינער קריזיס איז בעקומען צום אויסדרוק אין זיינע שארפסטע פארמען אין דער פלייש-בראנזשע, נישט קוקענדיג, וואס אלע פלייש-ארטיקלען זיינען זעהר ביליג, איז די קאנסומציע דאך געפאלען. בעזונדערס קומט עס צום אויסדרוק אין דער ווארשט-בראנזשע, וואו די קאנסומציע איז געפא-

לען אפילו אין פערגלייך מיט'ן יאהר 1930 — אויף 50 פראצ. די פערדינסטען פון די ארטעל-מיטגלידער ווערען אזוי ארום אויטאמאטיש פערקלענערט, די שעכטער-ארבייטער האבען בעזונדערס שטארק געליטען פון כוינער שעכט-הויז, וואו א טייל קצבים האבען היי-יאהר געשאכטען צוליב די קלענערע אדמיניסטראטיווע הוצאות. די באלעבאטים פון כוינער שעכט-הויז האבען די יודישע ארבייטער פון פעראיין נישט ארייננעלאזט אין שעכט הויז.

די פערוואלטונג איז אבער געשטאנען אויף דער וואך און נישט דערלאזט צו קיין שום לוין-רעדוקציעס. אין משך פון קאדענץ-יאהר האבען זיך ביים צעראיין אנגעשלאסען צוויי נייע סעקציעס. ווי פלייש-טראנספארטירער און בלוט-כאפער. אזא ריהרעוודיגע פראפעסיאנעלע און קולטורעלע טעטיגקייט פיהרט די יוגענט-סעקציע ביים פעראיין.

נאך א הייסע און זאכליכע דיסקוסיע ווערט אויסגעדריקט צוטרוי דער אלטער פערוואלטונג און ס'ווערט אויסגעוועהלט א פערוואלטונג פון פאלגענדע פערזאנען: משה קארפעל, משה זלאטניצקי, הערשל קארעק, בענדעט קאזשוך, האכמאן, גאווראנסקי, ווייס, יונתן קארפעל, פערלמאן, ישראל שילעט, ראטבארד, עוזר ראגאווי, אברהם און מאכל פשעוואזשניק און הערש יאקובאוויטש. קאנדידאטען: בוכמאן, אנשעלעוויטש, וואלפסאן, גאלבערג און פלאצקער, די פערוואלטונג האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: מאנעלע האכמאן פארזיצער, ישראל שילעט וויצע פארזיצער, משה קארפעל סעקרעטאר, יהושע פערלמאן קאסירער און זלאטניצקי ווירטשאפטלער.

איז שוץ פון די סאציאלע פערזיכערונגען

(2) היינט קומט פאר אין ווארשא א פערזאמלונג פון'ם הויפט-ראט פון דער אוניע „זופו".

לאדז ווערט רעפרעזענטירט אין ראט: דער פארשטעהער פון לאדזער קרייז-ראט, כאדאקאווסקי, יוזעף דזשיאמארסקי — פון פוילישען האנדעלס-אנגעשטעלטען-פעראיין; שיענקעוויטש — פון פאבריק-מייסטער-פעראיין, און פון „זופו" — גאליבסקי.

אויף דער עהרענעכטיגער אלגעמיינער דער לעגאטען-פערזאמלונג פון דעם לאדזער קרייז-ראט איז בעשלאסען געווארען קאטעגאריש געגענשטעלען זיך דער רעאליזאציע פון די פראיעקטען צו פערקלענערען די סאציאלע פערזיכערונגען.

א באנדיטען-אנפאל

(2) אין דארף קאנאפניצא, ווילינער קרייז זיינען צו דער איינהאבערין פון א געוועלב אפאלאניא ניימאן אריין פערמאסקירטע באנדיטען, און טעראריזירענדיג זי, האבען זיי צוגענומען ביי איהר עטליכע הונדערט זלאטעס מיט ציהרונג און זיינען ענטלאפען.

פאליציי זוכט זיי.

היינט און פאלגענדע טעג!

פרעכטיג פילם-מייסטערווערק

„ליב מיך היינט"

אין די הויפט-ראלען:

Jeanette Mac Donald

Maurice Chevalier

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג. שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונג.

דער זאל איז שטארק בעהייצט.

שרודמיעסקא 15 — טעאטער „סקאלא" — טעלעפ. 232-33

איז קורצע, נאכטראלעז פון

פעראייניגטע אקטיארען

„פאקט" אונטער דער אנפ. פון זיגמונט טורקאוו, אלעקס שטיין

אין די הויפטראלען:

אברהם מארעוווסקי, קלארא סעגאלאוויטש, עוגעניא שליט, זיגמונט טורקאוו, אלעקס שטיין

דער נאענסטער רעפערטואר: — נייע אויפפיהרונגען: א. ניוונא — „פארקויפטע נשמות"; מ. גאלד — „דאקטאר לעווי; א. קאציזנע — „אין קריזיס"; אלסבערג און האזע — „אויספארשונג"; בעניאמינגען: אסיפ דימאוו — „דער זינגער פון זיין טרויער"; ש. אנ-סקי — „דיבוק"; א. קאציזנע — „דוכוס".

רעזשיסערען: זיגמונט טורקאוו, אברהם מארעווסקי, מנחם רובין, אלעקס שטיין.

ארעסטירט שמוגלערס

פון זיסע זאכען: ראזשינקעס, סאכארין וכדומה

(2) נישט ווייט פון דער גרעניץ ביי דעם דארף בושעזשין האט די גרעניץ וואך ארעסטירט 2 פויערים, וועלכע האבען געשלעפט אויף זיך זעק מיט סחורה.

מען האט אין די זעק, צ. א. געפונען: 28 קילא אויסלענדישע ראזשינקעס, סאכארין און... שפריט.

דאס ביסעל סחורה האבען זיי געטראגען פאר א געוויסען מאיר בראטמאן אין פראשקי.

אויך ביי בראטמאנען האט מען געמאכט א שטרענגע רעוויזיע, און ביי איהם אין א שיאנגיק אויף וועלכען ער איז געשלאפען, האט מען געפונען א קילא סאכארין און 10 „זאפאלניטשקעס". מ'האט אויך איהם ארעסטירט.

אויסשטעלונג פון דער צענטראלער יוד. שול-ארגאניזאציע אין פאריז

דער פארשטעהער פון דער שול-ארגאניזאציע, ש. מענדעלסאן, פיהרט איצט א גרויסע געזעלשאפטליכע אקציע אין פאריז לטובת די יודישע וועלטליכע שולען אין פוילען. עס זיינען אין דער אקציע אקטיוו בעטייליגט דער סאציאליסטישער פערבאנד, דער מעדעם-קלוב און די „ארבייטער-היים". אין דער אקציע זיינען בעטייליגט א רייהע אנגעזעהענע טוער, בראש מיט'ן קינסטלער ב. אראנסאן. די אקציע האט אנגענומען א גרויסען פערנעהם, און זי בעהמט ארום הונדערטער מענשען פון פערשידענע שיכטען. די יודישע פאלקס-מאסען אין פאריז ווייזען ארויס, און שוין נישט דאס ערשטע מאל, די ווארעמסטע בעציהונג צו דעם יודיש-וועלטליכען שול-בנין אין פוילען.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע עפענט זיך אין פאריז דעם 4. מערץ ה. י. אן אויסשטעלונג פון די שולען פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע. די ארגאניזאציע פון דער ציש"א-אויסשטעלונג האבען איבערגענומען אויף זיך דריי פראנצויזישע אינסטיטוציעס: די געזעלשאפט פאר נייער דערציהונג; דער פעדאגאגישער מוזעאום און דער לעהרער-סינדיקאט (פערמאגט העכער 80 טויזענד מיטגלידער). דער פאטראנאט פון דער ציש"א-אויסשטעלונג ווערט בעשטעהן פון א רייה אנגעזעהענסטע פראנצויזישע ראדיקאלע פעראגאגען: פראפ. לאנזשעווען — וועלט-בעריהמטער געלערנטער, פיל-יאהרי-

גער דירעקטאר פון סארבאנע, געוו. פארזיצער פון קאנגרעס אין ניצע; פראפ. וואלאן, פראפ. לאפיער, און מאדאם האודער.

די פאריזער אויסשטעלונג פון דער צענטראלער יודישער שול-ארגאניזאציע אין פוילען וועט אריינגעהמען אין זיך אלע עקספאנאטען, וואס זיינען דורך דער שול-ארגאניזאציע געווען אויסגעשטעלט אין ניצע, בעת'ן קאנגרעס פון דער „ליגע פאר נייער דערציהונג" (29. יולי—12. אויגוסט 1932).

די טוריסטען-רייזע קיין א"י

טערמין פון איינשרייבונגען פערלענגערט ביז דינסטאג

צוליב דעם גרויסען אינטערעס, וואס ס'האט ארויסגערופען די ארץ-ישראל - עקסקורסיע, האט די ארגאניזאציע בעשלאסען צו פערלענגערען דעם טערמין פון די איינשרייבונגען ביז דינסטאג, דעם 7. ה. ח. אין דעם טאג וועט ענטגילטיג פעסטגעשטעלט און געשלאסען ווערען די רשימה פון די אנטיילנעהמער און די דאקומענטען וועלען אפ בערגעשיקט ווערען קיין ווארשא, כדי צוזוגרייטען די פעסער און ויזעס, דערייבער איז ראטזאם, אז די פעראינטערעסירטע פערזאנען זאלען זיך באלד ווענדען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29, ווייל שפעטער וועלען מעהר קיין איינשרייבונגען נישט קאנען אנגענומען ווערען.

וועקגעפאלען פאר הונגער

(2) אויף זשיטניע 11 איז נעכטען אוועקגעפאלען פאר הונגער די 33-יאהריגע יאדוויגא נעמראס - א היימלאזע. מען האט זי אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעל-פונקט.

(א) אויף זגערזשער 47 איז אנידערגעפאלען פאר הונגער דער 45-יעהריגער ארבייטסלאזער און היימלאזער יעזשי יורמשענקא.

אויך איהם האט פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעלפונקט.

„די גילדערנע ראקעטע"

דער נייער שלאגער-פראגראם אין „ארארט"

דער איצט־אויפגעפיהרטער נייער פראגראם פון „אררט" א. נ. די „גילדענע ראקעטע", וואס איז דעם פרייטאג און שבת געזיזען געווארען אין דעם „אלטען היים־ארט" אין מאנטייפעל־זאל (אויף זאכאדניע 43) האט בעניייט, אזוי־צוזאגען, די אלטע גוטע טראדיציעס פון דעם דאזיגען טעאטער, וואס איז ענטשטאנען און אויסגעוואקסען אין לאדז צו א קינסטלעריש־טעאטראלישער אינסטיטוציע, מיט וועלכער מען רעכענט זיך ערנסט אין דער גאנצער יודישער טעאטראלישער וועלט.

לעת עתה איז דער „אררט" געווען — א ילד־שעשועים, א פריילך, צושטיפט קינד, פון וועמען „קינדעריש חכמות" און אפילו הילפלאזיגקייטען מען האט שטארק הנאה געהאט.

איצט האט זיך דער „אררט" פרעזענטירט פאר אונז אין א קרעפטיגער יוגענדליכער רייפקייט, און אין דער „גילדענער ראקעטע" פון זיין איצטיגען אנסאמבל פערלען זיך די נעמען פון צייטיג־געוואָרענע, טעמפעראמענטפולע אקטיארען־קינסטלער, יי' מאלוויבא ראפעל, שיינע־מרים, ליזע שלאסבערג, לילי ליאנא, שמעון דזשיגאן, שמהאליק גאלדשטיין יצחק בירנבוים און יואל בערגמאן.

דאס פראגראם איז א דאנק זיינע שעפער (בראדערזאן — בייגעלמאן — הענדלער) און זיינע אויספיהרער אויסגעפאלען זעהר געראטען.

גענויע אפהאנדלונג קומט.

טעאטער „סקאלא"

איילט צו זעהען! די לעצטע 4 טעג

פון די גאסטשפילען פון וועלט-בעריהמטען קינסטלער

ד"ר פאול בארטאוו

צוזאמען מיט'ן ערשטקלאסיגן אנסאמבל.

היינט, זונטאג, 12 פארמיטאג פון 49 גר. ביז 1.50 לעצטער פרימיערגן צום לעצטען מאל

דוד גאלדער

היינט, זונטאג, 9 אוונט פרייזען פון 70 גר. ביז 3 זל.

דער קעניג

מארגן, מאנטאג, 9 אוונט לעצטע פאפולערע פארשטעלונג פון 60 גר. ביז 2.20 צום לעצטען מאל

הענשל פורמאן

פון גערהארד הויפטמאן

מיטוואך, ד. 8-טן מערץ, 9 אוונט לעצטע געזעגענונגס-פארשטעלונג שלום אש'ס מייסטערווערק

גאט פון נקמה

בילעטען צו בעקומען אי קאסע פון טעאטער.

א מארש פון סטשעלצעס
צוליב דעם נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי

(2) זונטאג, דעם 26. מערץ ה. י., א וואך באַנ׳ך נאמענס-טאג פון מארשאל פילסודסקי, וועט פארקומען א מארש פון סטשעלצעס אויפ׳ן שטח: לאדז—זגיערזש—אלעקסאנדער—לאדז.

דער דאזיגער וועג מאכט אויס 30 קילאמעטער. אינ׳ם מארש וועט אנטיילנעהמען מיליטער, פאליציי און פערבאנדען און ארגאניזאציעס פון פ. וו. דער מארש וועט זיך אנהויבען 9 אינדער פריה פונ׳ם באלוטער מארק.

די שטרייקען אויף דער פראווינץ

(2) דער שטרייק אין די אלעקסאנדרער האקען-פאבריקען נעהמט נאך אלץ ארום א געוויסע צאהל אונטערנעהמונגען.

חוץ מזה איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דער פירמע „ב. ווישליצקי“, אין זדונסקא וואליע, מחמת׳ן סיסטעמאטישען רעדוצירען די לוינען.

דער פערלויף פונ׳ם שטרייק איז א רו-היגער.

פערנומען דאס מעבעל ביי א געוועזענעם בורמיסטש

(2) אזוי ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען אז דער געוועז. בורמיסטש פון וולוין, גראבלעווסקי, האט ארויסגענומען אין דער שטאטישער קאסע א גרעסערע סומע, ווי איהם איז געקומען (מעהר מיט 1,519 זלאטעס) האט דער קאמארניק ביי איהם עהרנפעלטען פערנומען דאס מעבעל.

סאלטיסען — גנבים

(2) לעצטענס טרעפט גאנץ אפט, אז מ׳כאפט סאלטיס׳ן ביי גנבות — ובפרט ביים צואייגענען זיך שטייער-געלדער.

נאך א לוסטראציע אין קאלישער קרייז, זע-נען אין דער גמינע פאמיענטשין אפגעשטעלט געווארען אין זייער טעטיגקייט 3 סאלטיסען און דער גמינע-סעקרעטאר פאר סיסטעמאטישע גנבות.

דער ענין ווערט איבערגעגעבען אין גע-ריכט.

ציהונג פון דער 5-טער קלאס
פון דער 26-טער מלוכה-לאטעריע

דאנערשטאג, דעם 9-טען מערץ • וועט זיך אנהויבען די ציהונג פון דער גרויסער 5-טער קלאס 26-טער מלוכה-לאטעריע און וועט דויערען 5 וואכען. ס׳וועט אויסגעלאסעוועט ווערען 45166 געווינסען אויף די סומע פון איבער 16 מיליאן זל. הויפט-געווינסען: — 1,000,000 זל. — 300,000 זל. — 150,000 זל., — 100,000 זל. א.א.וו. לא-סען קויפט יעדער אין דער בעריהמטער קאלעקטור פון ס. יאנקא, פיעטריקאווער 22 און 66, וועלכע איז איבעראל בעקאנט אלס די באמת גליקליכסטע.

אין דער יעצטיגער 4-טער קלאס זענען דארט ווידער געפאלען די געווינסען 20,000 זל. אויף נומער 143682, 15,000 אויף נומער 143673 פיל צו 5000 זל. — 2000, 1000 א. א. וו.

Dr. med.
JÓZEF IZYKSON
Południowa 9 — Tel. 210-75
ספעציאליסט פאר אוירען, נאז און האלז-קראנקה.
שפראך- און שטים-שטערונגען.
נעהמט אן פון 5 ביז 7 אווענד
און אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12—1

דערשאסען ביים פערטיידיגען זיך
דראמאטישע סצענע אין באלוט

(2) נעכטען ארום 1 א זייגער ביינאכט איז יוזעף זאוויאנקא פון ביאיער-גאס 28 אדורכגעגאנ-גען דורך דער קאכאנאווסקא גאס. נעבען נומער 11 איז ער בעפאלען געווארען דורך א דורכגעהער וועלכער האט איהם בעלעגט מיט קלעפ.

זאוויאנקא האט ארויסגענומען זיין רעוואל-ווער און געשאסען אויף דעם אנפאלער. זעהט אויס, אז ער האט געטראפען, ווייל דער אנפאלער איז געפאלען, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. זאוויאנקא איז גלייך אוועק אין דריטען קאמיסאר-יאט, וואו ער האט געמאלדען וועגען דעם פארפאל. זאוויאנקא איז פערהאלטען געווארען און די פאלי-ציי האט ווירקליך געפונען אויף קאכאנאווסקי-גאס א מענש אין גסיסה-צושטאנד. דער שווער-פער-וואונדעטער, וועלכער האט זיך ארויסגעשטעלט אלס יאן גראבטשינסקי פון קאכאנאווסקי 17, איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. פאליציי פיהרט אנ׳אויספארשונג וועגען די סבות פון פארפאל.

„ליגע פון קאנסומענטען“

פון דער ניי-געגרינדעטער „ליגע פון קאנ-סומענטען“ שרייבט מען אונז:

אין לאדז און אין דער לאדזער וואיעוואוד-זטווע האט זיך לעצטענס געשאפען א ליגע פון קאנסומענטען, וועלכע האט זיך געשטעלט פאר א ציל צו פעראייניגען אלע קאנסומענטען פון אר-טיקלען פון ערשטער געברויך און צו שטיצען די היימישע פראדוקציע. דער הויפט-ציל איז אדורכ-צופיהרען אנ׳אקציע צו פערביליגען די ארטיק-לען פון ערשטער געברויך.

אלע ארגאניזאציעס און פעראיינען, וועלכע ווילען פערטיידיגען די אינטערעסען פון זייערע מיטגלידער, אלס קאנסומענטען דארפען זיך ווענדען צו דער „ליגע פון קאנסומענטען“ אויף לאדז און לאדזער וואיעוואודזטווע. דער סעקרעטאריאט גע-פינט זיך אין דעטאליסטען-פעראיין אויף פיעטרי-קאווער 90 און איז שוין טעטיג.

היינטיגע פארלעזונג פון פראפ. קאהאנע
אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג, דעם 5 מערץ, 8.30 אווענד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29, א פארלעזונג פון פראפ. קאהאנע א. ד. ט.: שניצעריי-קונסט ביי יודען“.

היינט סימפאנישער קאנצערט
מיט דער בעטייליגונג פון אימרע אונגאר

היינט, זונטאג, 3.30 נאכמ. קומט פאר אין פילהארמאניע זאל דער קאנצערט פון לאדזער פיל-הארמאנישען ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון בעריהמטען דיריגענט איגנאצי נוימארק.

אלס סאליסט אויפ׳ן היינטיגען נאכמיטאג - קאנצערט טרעט ארויס דער וועלט-בעריהמטער אונ-גארישער פענעמענאלער פיאניסט אימרע אונגאר.

אקצ. געז. לעאנארד, וועלקער און גירבארד

האט ערעפענט אין לאדז אויף פיעטריקאווער 53 א פאבריקס-לאגער פאר דעטייל און ענגראס-פערקויף

דער פאבריקס לאגער איז פערזעהען מיט די נייעסטע קאמגארן און שעוויאט-אויסארבייטונגען פאר אלע צייטען פון יאהר. די אויביגע בעקאנטע פירמע דארף נישט קיין רעקלאמע, ווייל איהרע פיינע אויסארבייטונגען פערטרעטען פולשטענדיג די ענגלישע סחורות. גענויע פאבריקס-פרייזען.

ווייטער, וועלכער האט זיך ארויסגעשטעלט

נ״ע יהודה משה מינץ

פרייטאג איז אין עלטער פון 65 יאהר גע-שטארבען אין אונזער שטאט דער אנגעזעהענער סוחר יהודה משה מינץ נ. ע.

דער פערשטארבענער איז געווען בעקאנט פאר אנ׳עהרליכען און סאלידען סוחר, און געהאט א גוטען נאמען.

דער טויט האט אין די סוחרישע קרייזען ארויסגערופען אנ׳אויפריכטיגען טרויער.

זאל איהם די ערד גרינג זיין!

קליינהענדלער מיטינג וועגען דירה-געלד

היינט זונטאג, 8 אז. אוו. קומט פאר אין לאקאל פון נותן לחם סאלנא 14, א גרויסער מאסען-מיטינג וועגען פערקלענערען דאס דירה-געלד, איינגעארדענט דורכ׳ן צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15. ארויסטרעטען וועלען די ה״ה אדוו. יוסף וויימאן, ראטמאן כארי.

ספארט אדער פיזישע ערציהונג

היינט זונטאג, 7 אווענד קומט פאר אין ניי. ערעפענטען „שטערן“-לאקאל אל. קאשטושקי 21 א פארלעזונג פון בעקאנטען ארבייטער ספארט טוער נ. טיטעלמאן פון ווארשא.

צוליב די לעצטע שטרייטען אין דער ספארט-בעוועגונג און די קאמפען פון די פערשידענע שטרעמונגען אין דער ספארט-וועלט איז צו האפען, אז ה׳ טיטעלמאן, וועלכער איז אלזייטיג בעקאנט מיט די פראבלעמען פון דער ספארט-בעוועגונג און איז גלייכצייטיג א אויסגעצייכנעטער רעדנער, וועט די אלע פראגען גרינדליך בעהאנדלען.

לעצטע וואך פון דער אויס-שטעלונג פון קינסטלער ראזאניעצקי

די אויסשטעלונג פון קינסטלער ראזאניעצקי בלייבט אפען נאך 8 טאג.

היינט זונטאג איז די אויסשטעלונג אפען פון 12 בייטאג ביז 9 אווענד.

פאר ארבייטער דער איינטריט היינטיגען טאג 10 גראשען.

לעצטע 5 גאסטשפילען פון ד״ר פאול בארטאוו אין „סקאלא“

די וואך ענדיגט ד״ר פאול בארטאוו זיינע גאסטראלען אין לאדז. היינט זונטאג 12 פארמי-טאג קומט פאר דער לעצטער פריהמארגען פאר די ברייטע מאסען און ארבייטער-אינטעליגענץ ס׳ווערט געשפילט אירענא ניעמיראווסקא׳ס מייס-טערווערק „דוד גאלדער“, 9 אווענד ווערט גע-שפילט צום 3-טען מאל סעמיאן יושקיעוויטש׳ס „דער קעניג“ מיט ד״ר פאול בארטאוו אין דער טיטעל ראל.

מארגען מאנטאג, לעצטע פאפולערע פאר-שטעלונג ס׳ווערט געשפילט צום לעצטען מאל גערהארדט׳ס הויפטמאנ׳ס דראמע אין 5 אקטען „פוהרמאן הענשעל“.

לאדזער יוד. קאמעראל און קליין-קונסט-טעאטער
אראראט
קינסטל. אנפירונג: משה בראדערזאן.
ווייסער זאל פון „מאנטיפעל“ זאכאדניא 43
היינט - 2 פארשטעלונגען 2
1-טע – 8 אווענט 2-טע – 10 אווענד
די גילדערנע ראקעטע
בילעטען צו בעקומען בײ דער קאסע.

ראדיא-פראגראם
זונטאג, דעם 5 מערץ 1933

10,05 גאטעסדינסט. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 טאג-פראגראם. 12,10 קאמוניקאט. 12,15 סימפ. פריהמארגען, רעפעראט, 2,00 פארלעזונג. 3,00 קאנצערט. 4,00 פראגראם פאר יוגענד. 4,25 גראמאפאן. 4,45 רעפעראט. 5,00 קאנצערט. 6,00 אקאדעמיע. 7,00 פערשידענעס. 7.20 ספארט פון לאדז. 8,00 קאנצערט. 8,55 ספארט פון פראווינץ. 9.05 קאנצערט. 10.00 טאנץ-מוזיק. 10,55 קאמו-ניקאט. 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

3,25 קאפענהאגען – סימפ. קאנצערט. 5,25 מאסקווא – אפערעטקע. 6,30 דאווענטרי – פיראל-קאנצערט. 7,35 שטאקהאלם – סימפ. קאנצערט. 8,00 בעראמינסטער—אפערע. 8,30 בוקארעסט – אפערעטקע. 8,45 רוים – אפערעטקע. 9.30 ברי-סעל – אפערעטקע. 10.05 לאנדאן – סימפאנישער קאנצערט.

מעלדונג

פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז

היינט זונטאג, דעם 5 מערץ 8,30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע שרודמיעסקא 29 פארלעזונג פון פראפ. ה. קאהאנע אויף ד. ט.: „שניצעריי-קונסט ביי יודען“. 1142

פאלזיין
רעקאנוואלעסצענטען ... פערגעניגען און ...
ווירע אויבערשום, ברוסט-בעקלעמונג, הארץ-קלאפעניש
ווערען צוסיסט דורך דעם נאטירליכען ביטער-וואסער
Franciszka Józefa
זעהר געלינדערט. עמפעהלט פון דאקטוירים.

דאס מענשליכע געדולד האט א גרעניץ
(ענדע פון 4-טע זייט).

רען דער געזעלשאפטליכער צוטרוי, צי דארף דאס גאנצע באנק-סיסטעם אין אמעריקע אויף אנ׳אונ-בעשטימטער צייט בלייבען אונטערן צייכען פון קריגס-בעדינגונגען, צי דארפען קאלטבלוטיג איג-נארירט ווערען די גרונד-געזעצען וועגען אפהיטען דעם פריוואטען אייגענטום, צי גרייט די רעגירונג און איהרע ארגאנען צו מיטלען אפצוהיטען די אינטערעסען געגען די בענק, וועלכע בעגעהען זיך מיט די זיי אנפערטרויטע געלטער אזוי, אז עס פאדערט זיך דאס איינמישען פון פראקוראר? אין אמעריקע האלט מען, אז די פאליטיק פון מאראַ-טאריום קאן אין קיין פאל נישט לעזען דאס פראב-בלעם און איז נאר א פרוב אויפ׳ן חשבון פון די פיל מיליאנען דעפאזיטען צו געווינען צייט.

עס איז שוין אדורך מעהר ווי צוויי וואכען פון טאג, ווען עס איז ערקלערט געווארען דער מאראטאריום אין מישיגען, אבער די אויסצאה-לונגען זענען דארט נאך אלץ בעגרעניצט מיט פינף פראצענט.

א גרויסען ערפאלג האט אנ׳ארטיקעל אין א צייטונג, וועלכע האט אויף דער פראגע אין וואס עס בעשטעהט דער אונטערשיד צווישען פער-מאכען די בענק און מאראטאריום, געענטפערט אזוי:

פון 1918 זענען געווארען פערשטענדליך, מל-חמות אהן ערקלערען מלחמה, פון דער צייט פון מאראטאריום אין שטאט מישיגען זענען מעגלין געווארען באנק-קראכען ביי אפענע באנק-פענסטער-לעך.

די ווירקונג פון דער באנק-קאטאסטראפע אויף דעם האנדעל און האנדווערק איז א קאטאסטראפא-לע. דאס געשעפטס-לעבען אין דעטראיט און אין די קלענערע שטעטלעך איז אפגעשטארבען.

די אונטערשטיצונג פאר די ארבייטסלאזע אין דעטראיט, וואו עס האלטען זיך אויף 28 טויזענד פאמיליעס, איז געשטעלט געווארען אונטער א פרא-גע-צייכען. דער פאקט, ענדיגט דער קארעספאנדענט, וואס ביז אהער, נישט קוקענדיג אויף דער שטאר-קער אויפגערעגטקייט, איז נישט פארגעקומען קיין שום עקסצעסען, בעווייזט די געזונדע סאציאלע סטרו[illegible] און קאלטבלוטיגקייט פון די אמעריקאנער. און דאך האט דאס מענשליכע געדולד אויך א גרעניץ

לאגער פון טוך, קארט
און דאמען-שטאפען-געשעפט
Henryk Berkowicz
Łódź, 26 Piotrkowska 26
דאס געשעפט איז געווארען פערזעהען צום פריהלינג - סעזאן מיט
די עלעגאנטסטע שטאפען פון אין און אויסלענדישע פאבריקען.
פאר ה״ה באאמטע ספעציעלע פערקויפס-הנחות

Dr. med. **Haltrecht**
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל-245.21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג
און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזען

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
און פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און
רעעל אויסגעפיהרט
אויף אנדולאציע
ביי קערש,
סקווערא 15.

דער פריזיר-אנשטאלט
א. ליבעסקינד,
קילינסקיעגא 16

מאכט בעקאנט, אז צוליב דעם הערשענדען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט האב איך בעשלאסען צו רעדוצירען די פרייזען ביז צום מינימום:

פאר מענער		מאניקיר	פאר דאמען	
ראזירען מיט קאל. וואסער	15 גר.	50 גר.	שערען	40 גר.
שערען	25 „		אנדולאציע	50 „
קאפ-וואשען	50 „		קאפ-וואשען און טרוקענען	80 „
עלעקטרישער מאסאזש	50 „			

פרייטאג, שבת און ערב יום-טובים:

פאר מענער		פאר דאמען	
ראזירען	20 גר.	שערען	50 גר.
שערען	30 „	אנדולאציע	70 „

פארבען האר און ברעמען מיט „HENNE“ צו מיניטמאלסטע פרייזען.
נישט קוקענדיג אויף די ביליגע פרייזע ווערט די ארבייט אויסגעפיהרט דורך ערשטקלאסיגע פאכלייטער.
קומט און איבערצייגט אייך!

תורה, מדות און דרך ארץ
ווערט געלערנט אין 7-קלאסיגען מוסטערהאפטען
חדר „תורה ודת“
עם גן-ילדים (פרעבעל-שול)
פלאץ וואלנאשטשי 6 (ניי-שטאט)

Towarzystwo Akcyjne
SUKIENNEJ MANUFAKTURY
LEONHARDT, WOELKER i GIRBARDT
w ŁODZI SP. AKC.

האָט ערעפֿענט
א פאבריקס=לאַגער פאַר דעטייל= און ענגראָ=פערקויף
אויף 53 פּיעטריקאָווער 53 טעל. 150=28

דער פאַבריקס=לאַגער וועט זיין פערזעהען מיט דעם רייכסטען אויסוואַהל
פון די בעסטע קוואַליטעטען קאַמגאַרן און שעוויאָט=סחורות אויף אַלע צייטען פון יאָהר
צו די ביליגסטע פאַבריקס=פרייזען. 1075

ספּעציעלע אַמבולאַטאָריום
פאַר האַרץ=קראַנקהייטען
אונטער דער לייטונג פון געוו. אַרצט פון ווינער און לאָנדאָנער קליניקען פאַר האַרץ-קראַנקהייטען ד"ר פ. וואָלס. עלעקטראָקאַרדיאָגראַף, רענט-גען, אַנאַליזען צו פאַרשטעהן די פונקציעס פון האַרץ. וואַרשאַ. ניעצאַלאַ 4 פון 1 ביז 7 אָוונט. טעל. 215-80. אַ וויזיט מיט אַלע דורכלייכטונגען 5 זל.

Dr. S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמיטאָג און פון 4 9 אָוונט, זונטאַג און יום-טוב פון 8—2 נאָכם.

Dr. med. H. SZUMACHER
הויט און ווענערישע קראַנקהייטען 879
פּיעטרקאָווער 56, טעל. 148-62
נעהמט אָן טעגליך פון $1^1/_2$–4 נ"מ און 6–9 אָוו. זונטאָג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאָג.

כירורגיש- וועכנעריז=קליניק
„SANATO"
S. z o. o.
אַגראַדאָוואַ 10 טעל. 213=57
1-טע און 2-טע קלאַס
געבורטען II קל. 175 זל.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137=63
עס נעהמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען:
שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, לוביטש, שמערלאָווסקי, סלאָבאָדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַמאָווסקי, יאַקובזאָן און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ.
אורזיט ביז 3 נ"מ 3 זל.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונד.
וויזיט 3 זל.

נור נאָך עטליכע טעג
קען מען בעקומען אונזער
וועש
צו זעהר נידריגע
פּרייזען
פון דער „ווייסער וואָך"
אויפ'ן פערלאַנג פון די שטענדיגע קליענטען, וועלכע האָבען נישט בעוויזען זיך צו פערזעהען.
נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט.
KONSUM
PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S.A.
ROKICINSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159=40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרם. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
-- טעגיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכם. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
- בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זל.

Dr. med. L.Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער - שוועכע בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוועגד, זונטאָג פון 9–1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
H. ZELICKI
פרויען- און אַקושעריע-קראַנקהייטען
גלובנאַ 41, טעל. 237=69
בעהמט אָן פון 1–2 מיטאָג און פון 4–8 אָוועגד.

צאָהן-אַרצט
J. ROZIN-REICHOWA
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 38 זגערזשער 38
(געגענאיבער זגערזשער 15)
נעהמט אָן פון 10–2 מיטאָג און 4–7 נאָכם.
צו לעטשניצע=פּרייזען.

וויכטיג פאַר שעכטער, קצבים, געבזלער א. א. וו.
אַזוי ווי פיל מיינען, אז איך בין נאָך אַ שותף צו דער „ספּולקאַ", שרודמיעסקאַ 58. בין איך מודיע, אַז שוין אַן'ערך אַ האַלב יאָהר צייט, ווי איך האָב מיט זיי קיין שום שייכות נישט. די בעטייליגטע אין דער „ספּולקאַ" זענען: 1) שלמה אהרן סטזשיזשעווסקי (די בעקאַנטע ריקלעם מאַן), שרודמיעסקאַ 58; 2) יוסף גרינשטיין, זשעראָמסקיעגאָ 41; 3) יהושע פּזשישיק, פּיעטריקאָווער 120; 4) משה אסטראָווסקי, נאַרוטאָוויטשאַ 22.

בעמ.: 1) די פאַבריק, מאַשינען א. א. וו. זענען דאָס אייגענטום פון שלמה אהרן סטזשיזשעווסקי, די קאָנצעסיע, פּאַטענט, איז אויך אויף זיין נאָמען, 2) וועמען עס קומט געלד פון די ה"ה שלמה אהרן סטזשיזשעווסקי און יוסף גרינשטיין און קענען עס נישט אָפּנעהמען, ווי אויך די, וואָס ווילען זיך בעקענען מיט די האַנדעלס-„מעטאָדען" פון די הערן, קענען זיך ווענדען צו מיר איך משך פון 14 טעג, יעדען טאָג פון 8–10 אָוונד.
יחיאל מאיר סלובסקי,
פּילסודסקיעגאָ 29. 1129

קליינע אנאָנסען
1 זלאָטי
אנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס
אכטונג, אפּאַנקע-מאַכערס! אַפּאַראַטען צו שניידען שמאָלע פּאַסקעלעך צום פלעכטען און אויך שטאַנץ-מאַשינען צום אויסשטאַנצען לעכלעך אין ווילען-פוס-בעטריב צו בעקומען ביי ז. מאַן, נאַוואָמיעסקאַ 28, פראָנט, 3-טער שטאָק. 1135

MOTOPY elektryczne nowe i używane okazyjnie. Najtańsze źródło. Naprawa przewijanie motorów, toczenie panewek, wyrób rozruszników, kolektorów. Instalacje elektryczne. Inż. Reicher, Południowa 28, tel. 21-000. 1141

בוכהאַלטעריע, פיהרען האַנדעלס - ביכער לערנט אויס פולשטענדיג פאַר 25 זל., מאַשין-שרייבען, ערנט אויס גרינדליך פאַר 10 זל. ביוראָ „קאַדעקספּאַל", צעגעלניאַנאַ 25.

יעדען פון לאָדז און פּראָווינץ! ביי מיר בעקומט מען תפילין און מזוזות, אויך בעזונדערע בתים מעור אחד און פרידת, אויך מגילות, אַלעס כשר עצה"ט און במקח השוה, נאַוואָמיעסקאַ 17, רעכטס, אין הויף, חיים מיאַדאָווניק, סופר סת"ם מומחה. 1148

Zaginiony kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 73461 na zł. 15.– na imię J. L. Pruszynowski. Kwit unieważnia się. 1131

לאָקאַלען
אַ האַלב אָדער אַ טייל פראָנט-געשעפט אין צענטרום פון נאָוואָמיעסקאַ-גאַס גלייך צו פערדינגען. אָפּפרעגען אונטער „צענטרום" אין אדמ. 1142

אַ צימער צו שלאָפען פאַר איינעם אָדער 2 יונגעלייט איז פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען. פּיעטריקאָווער 28, וו. 18. 1143

אַנאָנסען-פּרייזן פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ . . . . . 60— . . . . 4 „
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 „
איבער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער ווייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס איבעריגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז – 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנט-וואָרטליך. די אדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman